

PODKLADOVÝ DOKUMENT

Pro jednání kulatého stolu národního KONVENTU k tématu Evropského sociálního pilíře v kontextu dokončení hospodářské a měnové unie, ekonomické a sociální konvergence

Praha, Lichtenštejnský palác, pátek 24. února 2017

Diskuzní otázky:

1. Priority sociálního pilíře: Které navržené prvky sociálního pilíře by měly být rozvíjeny prioritně? Jakou formu by měly jednotlivé prvky mít, aby byly pro ČR užitečné? Jsou naopak některé oblasti nadbytečné?

Pozn.: Sociální pilíř se měl dle návrhu Komise skládat z oblastí 1. Dovednosti, vzdělávání a celoživotní učení; 2. Pružné a jisté pracovní smlouvy; 3. Zajištění při přechodu mezi zaměstnáními; 4. Aktivní podpora zaměstnanosti; 5. Rovnost žen a mužů a rovnováha pracovního a soukromého života; 6. Rovné příležitosti; 7. Pracovní podmínky; 8. Mzdy; 9. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci; 10. Sociální dialog a zapojení pracovníků; 11. Integrované sociální dávky a služby; 12. Zdravotní péče a dávky v nemoci; 13. Důchody; 14. Podpora v nezaměstnanosti; 15. Minimální příjem; 16. Dávky v invaliditě; 17. Dlouhodobá péče; 18. Péče o děti; 19. Bydlení; 20. Přístup k základním službám.

2. Metoda dosažení cílů sociálního pilíře: Je vzhledem k zásadním odlišnostem sociálního systému členských států EU realistické, aby se na vnitřním trhu EU stanovily společné standardy a narysovaly základní obrysy sociální politiky, anebo je nejprve vhodné/dostatečné zmenšit rozdíly v ekonomické úrovni a sociálních standardech mezi členskými státy? Jakou architekturu pro sociální pilíř zvolit, aby posiloval konvergenci mezd a příjmů uvnitř unie, a aby naopak neumožnil vytváření překážek v jejich sblížení? Brání některá existující platná legislativa rozvoji sociálního pilíře, nebo mu naopak napomáhá (např. nařízení o koordinaci sociálních systémů, směrnice o službách, směrnice o vysílání pracovníků)?

3. Širší dopady zavedení sociálního pilíře: Jaký význam mají společné základy sociální legislativy a základní rámec sociální politiky pro pocit „ekonomické bezpečnosti“ občanů EU a pro řešení negativních dopadů fungování evropského trhu? A jak kontext negativních dopadů vnitřního trhu zapadá do logiky integrace eurozóny, která je rovněž zmiňována v kontextu tvorby sociálního pilíře?

4. Sociální pilíř v kontextu 4. průmyslové revoluce: Jakými způsoby je vhodné zachytit na evropské úrovni dopady čtvrté průmyslové revoluce na sociální oblast a trh práce?

Podkladový dokument

Jednání v pořadí letos druhého kulatého stolu KONVENTU k tématu *evropského pilíře sociálních práv* se koná v mezičase utváření finálního politického dokumentu k jednomu z nejzásadnějších témat, které bude spolutřídovat o dalším osudu vývoje Evropské unie. Východiskem diskuzí bylo téměř před rokem – dne 8. března 2016 - oznámení o záměru zřízení *evropského pilíře sociálních práv* ze strany předsedy Evropské komise Jeana-Clauda Junckera¹, kdy Komise vydala své *Sdělení*, kterým o *evropském pilíři sociálních práv*² zahájila veřejnou konzultaci. Toto sdělení obsahuje v příloze první, předběžný nástin evropského pilíře sociálních práv. Nástin je členěn do 3 kapitol a 20 podskupin, ke kterým byla vedena veřejná konzultace:

Rovné příležitosti a přístup na trh práce

- Dovednosti, vzdělávání a celoživotní učení
- Pružné a jisté pracovní smlouvy
- Zajištění při přechodu mezi zaměstnáními
- Aktivní podpora zaměstnanosti
- Rovnost žen a mužů a rovnováha pracovního a soukromého života
- Rovné příležitosti

Spravedlivé pracovní podmínky

- Pracovní podmínky
- Mzdy
- Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
- Sociální dialog a zapojení pracovníků

Přiměřená a udržitelná sociální ochrana

- Integrované sociální dávky a služby
- Zdravotní dávky a dávky v nemoci
- Důchody
- Podpora v nezaměstnanosti
- Minimální příjem
- Dávky v invaliditě
- Dlouhodobá péče
- Péče o děti
- Bydlení
- Přístup k základním službám

---

¹ Politické směry pro příští Evropskou komisi: Nový začátek pro Evropu: Moje agenda pro zaměstnanost, růst, spravedlnost a demokratickou změnu.

² Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů - Zahájení veřejné konzultace o evropském pilíři sociálních práv, COM (2016) 127 final.

Veřejná konzultace byla ukončena 31. prosince 2016 s počtem příspěvků více než 16 000.

Dne 23. ledna 2017 se v Bruselu uskutečnila konference na vysoké úrovni za účasti více než 600 zástupců členských států, sociálních partnerů, zástupců občanské společnosti. Předseda Evropské komise Jean-Claude Juncker zde uvedl: „*Od začátku svého mandátu dávám jasně najevo, že chci, aby Evropa byla více sociální. První důležité kroky už jsme udělali. Tento rok bude klíčový. Po rozsáhlé veřejné konzultaci je čas vytvořit evropský pilíř sociálních práv. Na sociálním summitu ve Švédsku využijeme fakt, že se věci daly do pohybu, a sociální priority vyzdvihneme tam, kam patří: na čelní místo evropské agendy*“.

Evropský parlament přijal dne 19. ledna 2017 Usnesení o evropském pilíři sociálních práv. Výbor regionů přijal své stanovisko v říjnu 2016. Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) schválil stanovisko v lednu 2017 (Stanovisko EHSV SOC 542 Evropský pilíř sociálních práv, který je kompromisním výsledkem velmi širokých diskusí občanské společnosti, a je tedy velmi dobrým vstupem pro českou národní diskusi naleznete v příloze podkladového dokumentu). Stanovisko obsahuje závěry a klíčová doporučení z diskusí, které EHSV organizoval k evropskému sociálnímu pilíři ve všech 28 členských státech EU. Svá stanoviska publikovali i evropští sociální partneři BusinessEurope a European Trade Union Confederation (ETUC). Všechny tyto (a další) dokumenty jsou k dispozici na: <https://www.cmkos.cz/obsah/762/evropsky-pilir-socialnich-prav>.

Evropská komise by měla představit dokument k evropskému pilíři sociálních práv v březnu 2017. Právě vzhledem k tomu, že konkrétní znění dokumentu Evropské komise k evropskému pilíři sociálních práv bude zveřejněno na konci března, tj. zhruba za měsíc, klade si tento materiál za hlavní cíl podnítit hlubší národní diskusi o tom:

- které prvky budou pro ČR nejdůležitější pro naplňování „sociální Evropy“,
- jakou formu by měly mít;
- jaký postup zvolit, aby konvergence mezd a příjmů, ale i konvergence v širším slova smyslu, byla posílena;
- a jaký postup zvolit, aby byly odstraněny překážky, které jí brání.

V tomto kontextu považujeme za neméně významné zohlednit předpokládaný vývoj všech oblastí, o kterých se domníváme, že se jich dotkne *fenomén digitalizace*, často popisovaný zkratkou 4.0., a proto tento materiál stručně identifikuje hlavní bariéry, které jsou překážkou v rychlejší konvergenci ČR vůči EU.

1 Východiska

Na základě zvážení dosavadních informací Českomoravská konfederace odborových svazů (ČMKOS) považuje za smysluplné přistoupit k velice komplexnímu tématu – aniž ještě známe finální podobu Bílé knihy – formou kombinace *věcné a časové posloupnosti* jednotlivých aspektů celé složité a vícedimenzionální problematiky *evropského pilíře sociálních práv*.

Ač se na první pohled může z jádra samotného názvu problematiky – *evropská sociální práva* – zdát, že jde primárně o juristickou záležitost (a zhusta se tak děje), ve skutečnosti by se jednalo o nepochopení podstaty daného problému. Nabízí se tu parafrázovat myšlenku nizozemského nositele Nobelovy ceny za rozvoj ekonomické vědy v roce 1969 Jana Tinbergena (cenu získal spolu s ekonometrem Ragnarem Frischem za „rozvoj a aplikaci dynamických modelů při analýze ekonomických procesů“), který na dotaz „*proč jsou některé země tak chudé a jiné zas tak bohaté?*“ odpověděl lapidárně „... *no přece proto, že ty chudé jsou právě proto chudé, kdežto ty bohaté jsou právě proto bohaté*“. Jinými slovy: bohaté země (myšleno ekonomicky velmi vyspělé země měřeno třeba objemem reálného produktu statků a služeb v přepočtu na jednoho obyvatele) si právě jen díky tomuto hmatatelnému faktu mohou také dovolit vyčleňovat nadprůměrně vysoké objemy statků a služeb jak na spotřebu domácností, tak na vládní výdaje financující třeba vzdělanostní soustavu, lékařskou péči či na investice do funkční infrastruktury v potřebném rozsahu. A právě díky tomuto bohatství si mohou jaksi „automaticky“ zajišťovat reprodukci bohatství pro další roky a desetiletí. Na druhé straně země s nízkým objemem produktu na obyvatele se v obou ohledech – jak ve spotřebě domácností či vlády, tak v investicích musí nutně uskrovnovat a své zaostávání tak jen reprodukovat do budoucna.

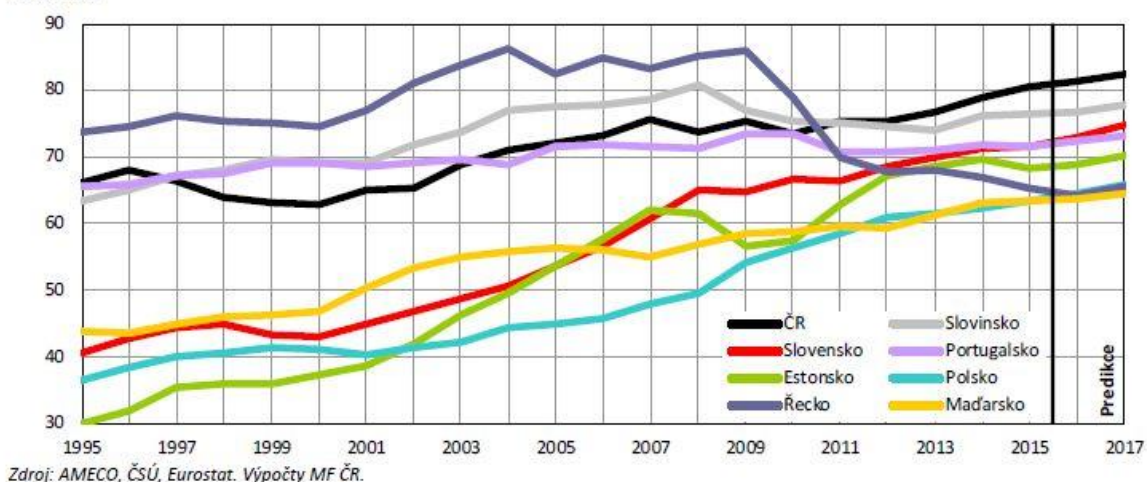
A ještě jinak: zatímco vyspělé země – a je to příklad zejména bohatých „starých“ unijních zemí, jakými jsou Francie, Velká Británie, Německo či země Beneluxu a samozřejmě skandinávské státy – si mohou dlouhodobě, po celá desetiletí, právem nárokovat označení zemí s vysokými sociálními standardy, či se silným sociálním zákonodárstvím, tak tato výsada je – z ryze objektivních důvodů – nepochybně odepřena zemím s podstatně nižší hladinou hrubého domácího produktu na obyvatele. Tyto – většinou nové unijní země střední a východní Evropy včetně pobaltských republik – si srovnatelné sociální standardy jednoduše právě z důvodů ekonomické nevyspělosti zatím nemohou ani zdaleka dovolit, protože – měřeno odhadem úrovně HDP na obyvatele při přepočtu pomocí běžné parity kupní síly, což je notně nadlepšený propočet³ – se budou v roce 2017 (alespoň pokud jde o sousední země V4) pohybovat na hladině cca 65 a 66 % u Maďarska a Polska, resp. 74 % u Slovenska a 82 % u České republiky vůči průměrné hladině ekonomické úrovně původních 12 zemí eurozóny (EA12).

---

³ HDP v přepočtu na hlavu vyjádřený objektivněji v *paritě kupní síly* (PPS) dosahoval u nových zemí SVE v roce 2014 v průměru hodnoty 16,4 tis. EUR, kdežto v původních zemích EU(15) to bylo cca 28 tis. EUR. Poměr SVE vůči EU(15) tedy činil 58,6 %. Pokud jde o nominální hodnoty, byly poměry v daném roce ještě nižší - 37,9 %. Podrobněji viz M. Fassmann, J. Ungerman. Vize změny hospodářské strategie ČR. ČMKOS, SONDY – POHLEDY, č. 2/2015.

Graf 3.5.1: Úroveň HDP na obyvatele při přepočtu pomocí běžné parity kupní síly

EA12 = 100

Pramen: Převzato z MF - Makroekonomická predikce ČR, listopad 2016, str. 57. Pozn.: Paritou kupní síly je takový poměr mezi měnami, který vyjadřuje schopnost zakoupit stejný soubor statků ve srovnávaných zemích.

Tato neúprosná statistická data – byť se primárně týkají konvergence hladin ekonomické úrovně vybraných zemí, ale ta jsou jen materiálním východiskem pro sociální konvergenci – interpretuje již zmiňované stanovisko EHSV v bodě 2.8 následujícím způsobem: „Zatímco proces evropského semestru pokračuje, strategie Evropa 2020, jejímž cílem je „inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění“, se nyní ocitá na okraji zájmu a naděje na dosažení sociálních cílů, zejména pak 75% míry zaměstnanosti a vysvobození 20 milionů lidí z chudoby, se rozplynuly. Podobně také doporučení o aktivním začleňování z roku 2008 má jen omezený dopad.“

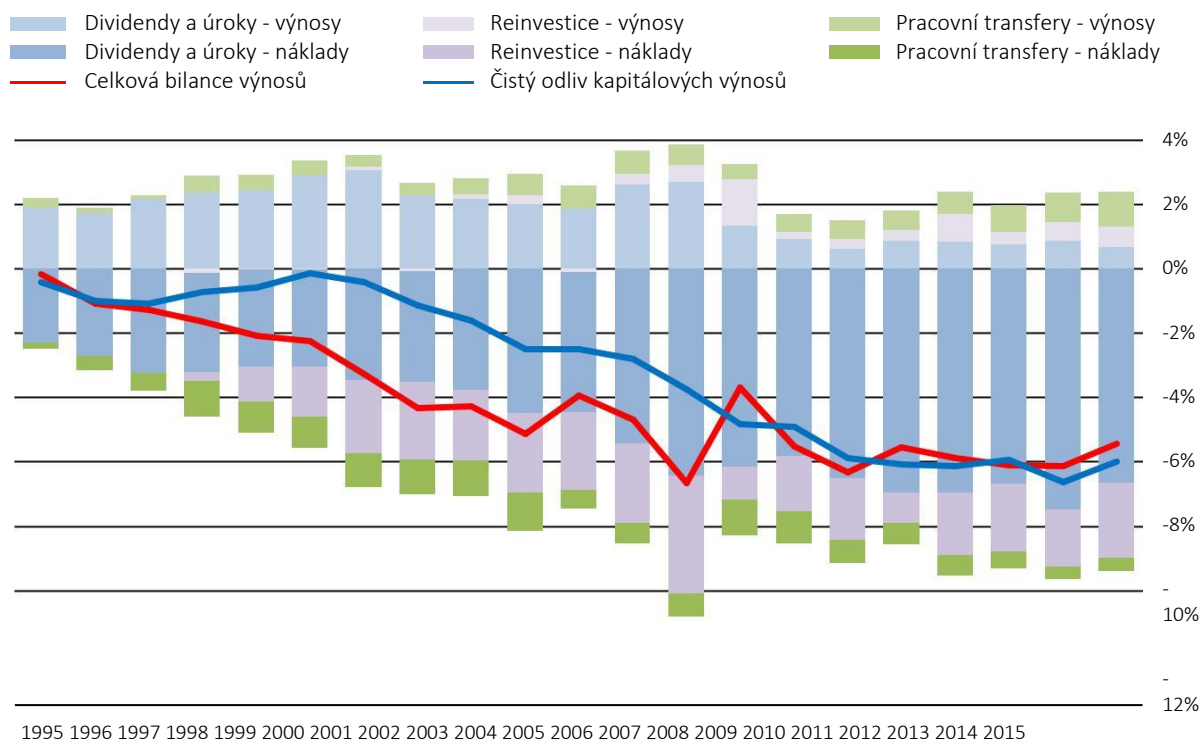
Ptát se po příčinách již téměř deset let ztlumené konvergence (v řadě let stagnace či dokonce u některých zemí i divergence) znamená položit si řadu kardinálních otázek **o základních konceptech dosavadního fungování EU**.

Je jistě lákavé svést skomírající konvergenci jen na globální finanční krizi. Ta zcela nepochybně do značné míry zdevastovala hospodářský a sociální evropský terén po roce 2008 a s jejími důsledky se dodnes řada států nevyrovnala a hned tak nevyrovná (ať co se týče nezaměstnanosti a deficitních veřejných financí apod.). Ale to je jen půlka pravdy. Ve skutečnosti jsou příčiny současných deziluzí ve většině evropských zemí mnohem hlubší a zásadnější, než aby se snad daly odbýt jen alibistickým odkazem na krizi.

Mix opatření, kdy se český stát (a ještě obvykle pod cenou) v nedávné minulosti překotně zbavil klíčových infrastrukturních sítí počínaje celým finančním sektorem včetně pojišťovnictví, přes síť vodovodů a kanalizací, části energetiky, elektronických komunikací, částečně dopravy, ale také stovek klíčových firem cestou privatizace od celých průmyslových oborů přes obchodní sítě až po školství (a tento proces v zásadě dál pokračuje, jen má sofistikovanější podobu a přelévá se do dalších odvětví, v našem případě především do zdravotnictví), a to jak ve prospěch českých subjektů, tak především zahraničních, často multinacionálních společností. Podoba ekonomické transformace, kdy stát předčasně liberalizuje zahraniční obchod a uvolňuje regulaci, má vedle okamžitých pozitivních efektů

spojených se získáním know how, moderní výrobou apod. v následné časové fázi fatální negativní dopady, a to především v podobě tendence narůstajícího objemu salda mezi odlivem kapitálu jeho vlastníků do zahraničí a jeho přílivem českým podnikatelům z akvizic v zahraničí.

Struktura bilance výnosů (1995-2015)

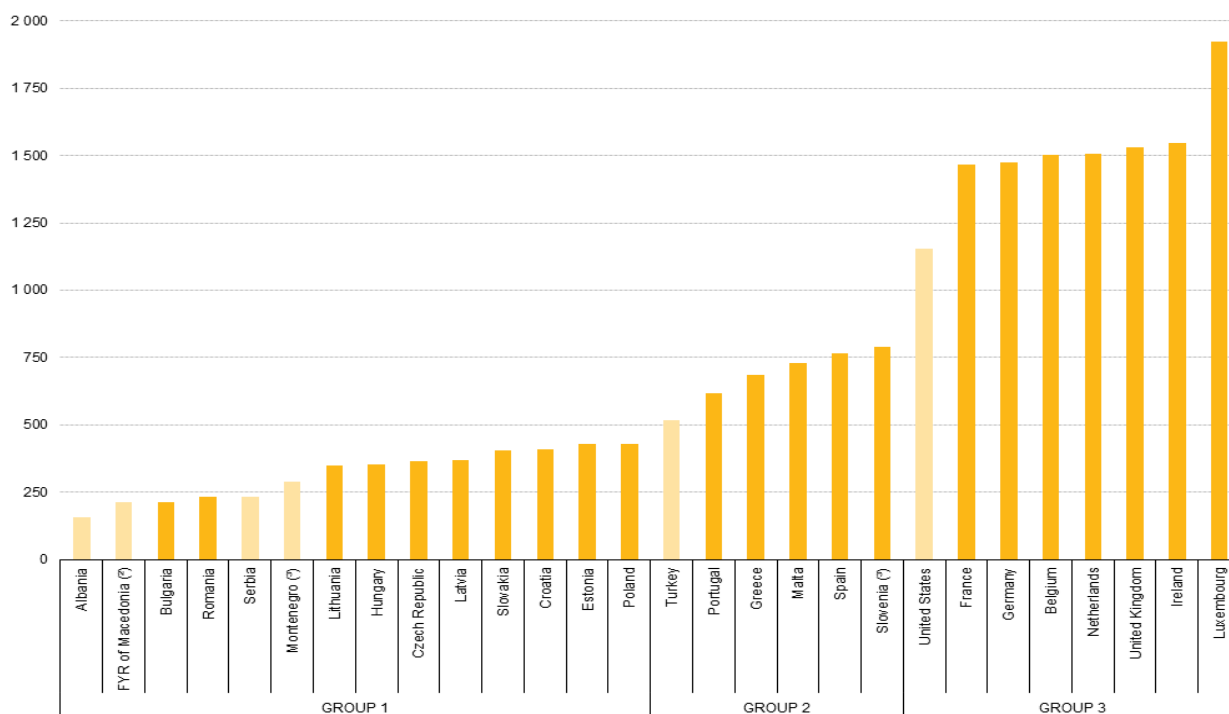
Čistý odliv kapitálových výnosů je saldo kapitálových výnosů (dividendy a úroky) očištěné o reinvestice
 Zdroj: ČNB a A. Chmelař a kol.: Analýza odlivu zisků: Důsledky pro českou ekonomiku a návrhy na opatření. Úřad vlády ČR, OSTEU, prosinec 2016, str. 22

Pro jakékoliv seriózní úvahy o reálné a uchopitelné podobě evropského pilíře sociálních práv je tudíž určující souběh tří vzájemně se ovlivňujících faktorů:

- vedle zpomalení ekonomické konvergence a
- tendence narůstajícího salda odlivu peněz do zahraničí (v případě České republiky cca 300 mld Kč, tj. v řádu 6 až 7 % HDP, o něco menší je saldo odlivu v dalších zemích V4)
- tu podstatnou roli hraje dlouhodobé nastavení celkových pravidel pro chování ekonomických subjektů v rámci EU, resp. podoba unijního práva.

V principu jde o to, zda existující evropská ekonomická legislativa dostatečně respektuje nerovné výchozí postavení jak většiny západoevropských, tak na druhé straně východoevropských firem v celém dlouhém přechodném období (ať co se týče rozdílné produktivity práce a potažmo úrovně odměňování, nesrovnatelného přístupu k financování, podstatně nižší úrovně celkové složené daňové kvóty apod.) a vnímá je jako zděděné průvodní *atributy východoevropské nerozvinutosti*, nebo je chápe jako *skrytý dumping* (jak například prostřednictvím nižších mezd a sociálních standardů promítnutých v cenách zboží proniknout na západoevropský trh).

Po letech zkušeností dlužno konstatovat, že existující evropská ekonomická legislativa a vůbec přístup vyspělých zemí EU ke svým východoevropským partnerům se natačí podle toho, jak se jim to právě hodí – když nás, jako méně vyspělé a konkurenčně slabší země ničíly a ničí společná pravidla jednotného trhu a profit směřuje z východu na západ, tak je vše v pořádku, ale když při své slabosti přeci jen někam pronikneme – zvláště v méně sofistikovaných výrobcích náročných na velký objem (laciné) práce, v nabídce levnějších dopravních služeb apod., tak je to pro vyspělou část EU najednou problém. V tomto kontextu třeba vnímat například nedávnou výzvu předsedy Evropské komise Jeana-Clauda Junckera směřovanou na členské státy, aby ve svých právních rádech občanům garantovaly minimální mzdy, případně zajistit těm nezaměstnaným, kteří se snaží nalézat práci, zaručenou (finanční) podporu. Důvod je evidentní – stále rostoucí sociální a ekonomická nerovnost a rozšiřující se chudoba v EU. V současnosti nemá institut minimálních mezd zavedeno šest zemí – Kypr, Rakousko, Dánsko, Finsko, Itálie a Švédsko. Pokud a konkrétní výši – a necháme mimo pozornost extrém Lucemburska s eurovou minimální mzdou cca 1,9 tis euro, tak ve třetí skupině nejnávštěvnějších zemí EU minimální mzda dosahuje cca 1,5 tis euro (cca 40 tis. Kč, tj. cca 1,5 násobek průměrného příjmu v ČR), ve druhé skupině středně vyspělých zemí od Portugalska, přes Maltu či Španělsko je minimální mzda proti první skupině asi poloviční (600 až 700 euro), a ve „zbytku“ EU jen 200 až 400 euro.

(*) Denmark, Italy, Cyprus, Austria, Finland and Sweden: no national minimum wa

(*) January 2015.

(*) July 2015.

Source: Eurostat (online data code: earn_mw_cur)

O nějaké homogenitě zemí Evropské unie pak zjevně nemá smysl hovořit, což jen dokazuje, že otevřená a věcně argumentovaná diskuse o těchto meritorních ekonomických problémech a dopadech do sociální oblasti mají zpoždění možná deset, možná dvacet let – pokud by se vyjasnilo dříve, nejspíše by odpadla řada dnešních problémů. V tomto ohledu je třeba sdílet skepsi některých expertů, kteří v návaznosti na to považují poslední návrhy na takovou

úpravu evropského pilíře sociálních práv, která by upřednostňovala sociální záruky před podmínkami posilujícími konkurenceschopnost (jako nástroj zrychlení ekonomické konvergence), či stanovení (v EU) společného (minimálního a stejně vysokého) osobního příjmu za „výkřik z vesmíru“, ohrožujícího fiskální stabilitu a existenci rozpočtu EU⁴.

2 Cílový stav

Nicméně není nejmenšího sporu o tom, že si všechny státy co do ekonomické úrovně takto historicky dlouho rozdělené Evropy, ať již té chudé či bohaté, nejen dobře uvědomují omezení a mnohá rizika plynoucí z různého stupně ekonomické vyspělosti ústící do existujících nerovností, ale vyvíjejí také poměrně systematické úsilí k jejich překonání v historicky dohledné budoucnosti. Mají to ostatně zakotveno nejen v článku 3 o společném fungování Evropské unie: „(Unie) ... usiluje o udržitelný rozvoj Evropy, založený na vyváženém hospodářském růstu a na cenové stabilitě, vysoce konkurenceschopném sociálně tržním hospodářství směřujícím k plné zaměstnanosti a společenskému pokroku a na vysokém stupni ochrany a zlepšování kvality životního prostředí“, ale svědčí o tom například vždy na sedm let uzavírané *Dohody o partnerství*, nyní schválené na roky 2014 až 2020 jako *Fondy ESIF*, ale i další kohezně laděné projekty typu *Junckerova balíčku* apod.

To všechno by mělo časem vyústit do praktického naplnění shora citovaného třetího článku SFEU. Jde o to, zda jsme ve shodě i na délce a reálné náplni přechodného období ústícího do tohoto jistě chvályhodného unijního ideálu.

3 Přechodné období

Nicméně aktuální situace v polovině této druhé dekády XXI. století je taková, že pořád jsme – a zřejmě ještě relativně dlouho budeme – nyní ještě jen na prahu tohoto složitého přechodného období, kdy k cílové podobě Evropské unie - pokud jde o stejnorodost ekonomické úrovně – teprve klopotně konvergujeme – někdo rychleji, jiný pomaleji.

Výše jsme uvedli dva – od sebe se podstatně lišící – způsoby odhadující současnou míru sblížení obou částí Evropské unie. Záměrně nepracujeme s tou realističtější variantou, že totiž HDP v přepočtu na hlavu vyjádřený objektivněji v *paritě kupní síly* dosahoval u nových zemí SVE v roce 2014 v průměru vůči zemím původní EU (15) necelých 60 % a pokud bychom vzali v úvahu nominální hodnoty, byly by poměry v daném roce ještě nižší – pod 40 %. Přijmout tuto realističtější variantu by pak potvrdilo varující závěry prezentované nedávno ČMKOS, že k plné ekonomické integraci bude Evropa potřebovat celé toto století – když vše dobře půjde a když budeme na budoucnost mechanicky uplatňovat statistické a prognostické metody známé z dosavadní historie vývoje evropských ekonomik.

---

⁴ Viz Petr Zahradník: Hrozí Evropě studená občanská válka? Měsíčník EU aktualit, únor 2017, str. 5., <http://www.csas.cz/eu>.

Použijme proto druhá data, na základě kterých byl sestaven první graf výše (Úroveň HDP na obyvatele při přepočtu pomocí běžné parity kupní síly), byť jsme si vědomi toho, že jsou podstatně optimističtější jen díky metodě svého výpočtu.

I pokud se opět omezíme jen na země V4, (když u Pobaltí to není řádově jinak), a z dosavadních temp individuální ekonomické konvergence v kombinaci s již dosaženou hladinou velmi jednoduše zkonstruujeme odhady délky doby, než tyto země dosáhnou hladiny ekonomické (a sociální) úrovně jakou mají ve srovnávaných zemích EA12, dostaneme se na rozmezí dvou až čtyř dekad. Přesněji řečeno na cca 17 let u Slovenska, cca 26 let u Polska a ČR a cca 37 let u Maďarska. To vše za (exaktními metodami neověřitelném) předpokladu, že se rychlost dosavadních individuálních temp konvergenčních procesů docílená za posledních 22 let udrží ještě v dalších cca dvou až třech dekadách, tj. do časového horizontu roku cca 2035 u Slovenska, po roce 2040 u Polska a ČR a po roce 2050 u Maďarska.

Rozumí se samo sebou, že v závěsu za vyrovnáváním hladin ekonomické úrovně může jít i vyrovnávání hladin sociálních standardů, což znamená, že žádoucí posuny směrem k urychlení na poli sociální legislativy jsou kauzálně obecně úzce svázány se zrychleným pokrokem v ekonomické oblasti. K tomu, abychom mohli zavést vysoké standardy evropských sociálních práv také v České republice či v zemích V4 (na hladině v tu dobu běžné ve vyspělých západoevropských zemích) ještě dříve než ve čtvrté dekádě tohoto století, pak toho lze dosáhnout jedině za podmínky, že ***bude velmi brzy vytvořen a v praxi implementován takový hospodářský model, který by umožnil ekonomickou konvergenci velmi razantně urychlit.***

Aniž je možné jít na tomto místě do detailu, nepochybně i prostřednictvím takových makroekonomických manévřů, jakými je například odborářská iniciativa zformulovaná do srozumitelné výzvy KONEC LEVNÉ PRÁCE!, která ve svých důsledcích znamená realizaci velmi ambiciózního, potřebného, leč nesporně i konfliktního programu přerozdělení nově vytvořené hodnoty mezi práci a kapitál.

V každém případě představa, že časový interval potřebný na plné srovnání standardů českých a evropských sociálních práv pokryje další zhruba čtvrtstoletí či ještě déle, tedy ještě přechodné období další nejméně jedné, či spíše dvou a možná tří generací vstoupivší do aktivního života po sametové revoluci, je zřejmě politicky i sociálně i v dalších ohledech jasně neprůchodná / nesdělitelná / deprimující, byť drtivá většina empirických a hlavně evropských zkušeností z minula (a nejen v případě České republiky) k těmto závěrům o extrémně dlouhém konvergenčním období fakticky směřuje⁵.

Pokud i tyto časové odhady podle optimisticky propočtené reálné délky přechodného období nutného k plné ekonomické a sociální konvergenci budeme považovat za tzv. *varovnou prognózu*, pak otázka zní, zda je ***možné se jí v reálně vnímané budoucnosti snad zdárně vyhnout, resp. za jakou cenu a za jakých podmínek je možné ji stlačit do řádově kratších časových hodnot.***

---

⁵ Nekomplikujme tyto úvahy případným vlivem dalších proměnných, ať již jde o (ne)zvládnutí nežádoucí migrace, vyhocením bezpečnostní situace na evropském kontinentě či v jeho blízkém okolí, rozpadem Evropské unie apod.

Soudíme, že – aspoň potenciálně – možné to je. Mezi další faktory, se kterými bude tak jako tak nepochybně nezbytné již v nejbližší době intenzivně pracovat, je totiž potřebné zařadit přinejmenším:

- Zvládnutí protichůdných tendencí (šancí a rizik), které vyvolají další efekty již probíhající *čtvrté průmyslové revoluce*, resp. regulace a stimulace pozitivních dopadů celé této „digitální“ agendy v oblasti Průmysl 4.0, Práce 4.0, Vzdělání 4.0 atd⁶;
- Masivní nasazení *sociálního kapitálu*, od kterého lze očekávat udržení předností hospodářského *modelu sociálně tržní ekonomiky* nad hospodářskými modely jak anglosaskými, tak státního kapitalismu (čínské či korejské provenience);
- *Odblokování existujících systémových zábran dosud efektivně podporujících nadprůměrně vysoký odtok kapitálu z ČR*;
- Hledání synergických efektů umožňujících i v přechodném období aplikovat v *přiměřené míře smysluplné sociální standardy* tak, jak jsou v širokém spektru obsaženy v níže uvedenému znění stanoviska EHSV k evropskému pilíři sociálních práv.

Pokud by se dařilo průběžně docilovat synergických efektů z těchto a dalších faktorů posilujících trvale udržitelný růst ve všech jeho dimenzích⁷, mohla by dostat samotná idea evropského pilíře sociálních práv reálný a realizovatelný obsah.

Širší zasazení problematiky aplikace evropského pilíře sociálních práv do kontextu eurozóny a zemí stojících mimo eurozónu je jednou z oblastí, o které se ve všech zemích EU v rámci národních debat již poměrně do hloubky diskutovalo. Země eurozóny mají nástroje pro snazší aplikaci a konvergenci sociálních oblastí, jejichž principy jsou v evropských smlouvách zakotveny, ale jejichž realizace zatím příliš koordinována není. Jednoznačný názor zemí, které do EU vstoupily po roce 2004, upřednostňuje aplikaci evropského pilíře sociálních práv bez rozdílu na všechny země EU; aplikace pouze na země eurozóny vyvolává obavy z urychlení vývoje směrem k „vícerychlostní“ Evropě a z dalšího zaostávání zemí mimo eurozónu v oblastech mzdových i sociálních. Tento vývoj by mohl vyvolat obavy z další divergence v EU, což by v současném politickém ovzduší mohlo dále posilovat nedůvěru v EU a vážně ohrozit celý evropský projekt. Proto je tato otázka velmi citlivá a vyžaduje vyvážené řešení.

Problematika dopadů technologického vývoje popisovaného jako Průmysl 4.0, Práce 4.0 nebo šířeji jako Společnost 4.0 dává diskusím v rámci evropského pilíře sociálních práv do

---

⁶ Zájemce odkazujeme například na shrnutí a doporučení jednání kulatého stolu Národního konventu o EU, konané na téma *Společnost 4.0* dne 2. prosince 2016

⁷ Viz *Strategický rámeček Česká republika 2030*, kde se mj. deklarují základní principy a popisují obecnou vizi rozvoje ČR do roku 2030 v šesti tematických klíčových oblastech (Lidé a společnost, Hospodářský model, Odolné ekosystémy, Obce a regiony, Globální rozvoj a Dobré vládnutí)

budoucná zaměřený rozměr. Nástin reality produkce v blízké budoucnosti, ale i typů a způsobů práce v rámci tzv. „ekonomiky sdílení“ podporovaný digitálními platformami znamená masivní ústup a vyhybání se ekonomickým strukturám a vztahům. Vzhledem k přeshraničnímu či dokonce mezikontinentálnímu charakteru těchto pracovních – nebo obchodních – vztahů by se jevila jednoznačná evropská úprava týkající se základních charakteristik a požadavků s cílem pozitivní sociální konvergence v Evropě jako účelná; národní řešení má v těchto oblastech velmi omezenou působnost. Diskuse o tom co, jak, a do jaké míry by mohlo být upraveno, by jistě byla konstruktivním příspěvkem do diskuse o konečném charakteru evropského pilíře sociálních práv.

Příloha

STANOVISKO

Evropského hospodářského a sociálního výboru

**Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému
a sociálnímu výboru a Výboru regionů**
Zahájení veřejné konzultace o evropském pilíři sociálních práv
[COM(2016) 127 final]

Zpravodajové:

Jacek KRAWCZYK

Gabriele BISCHOFF

Luca JAHIER

Předmluva

Článek 3 SEU: „(Unie) [...] usiluje o udržitelný rozvoj Evropy, založený na vyváženém hospodářském růstu a na cenové stabilitě, vysoce konkurenceschopném sociálně tržním hospodářství směřujícím k plné zaměstnanosti a společenskému pokroku a na vysokém stupni ochrany a zlepšování kvality životního prostředí. [...]“

Toto stanovisko předkládá vstupní příspěvek Evropského hospodářského a sociálního výboru k utváření konceptu, který by se mohl stát Evropským pilířem sociálních práv. Zakládá se na obsáhlých a rozmanitých diskusích, které proběhly během 28 vnitrostátních debat, které Výbor uspořádal a které podle jeho názoru poskytují stanovisku přidanou hodnotu. Výbor zdůrazňuje, že tento pilíř se musí vyvíjet za intenzivního zapojení občanské společnosti včetně sociálních partnerů na všech úrovních. Zdůrazňuje, že je potřebné ujasnění záměru, čím se má tento pilíř v posledku stát, a definice působnosti tohoto pilíře.

Výbor zastává mínění, že pilíř musí nabízet pozitivní projekt pro všechny a měl by se vztahovat na všechny členské státy EU, přičemž uznává, že eurozóna může vyžadovat zvláštní nástroje nebo mechanismy. Výbor je přesvědčen, že budoucnost práce – se všemi příležitostmi a výzvami, které představuje – by měla být klíčovou prioritou v debatách o tomto pilíři.

1. Úvod

- 1.1 V návaznosti na žádost předsedy Evropské komise adresované Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru (EHSV) o příspěvek EHSV ke konzultaci o evropském pilíři sociálních práv (EPSP) se Výbor zapojil do širokých konzultací s občanskou společností v 28 členských státech. Celkem 116 členů EHSV a téměř 1 800 dalších představitelů organizací občanské společnosti se zúčastnilo těchto vnitrostátních debat.
- 1.2 Stanovisko EHSV *Evropský pilíř sociálních práv* reflektuje a shrnuje hlavní závěry a doporučení těchto vnitrostátních debat. Výbor bere na vědomí záměr Komise „*vyjádřit několik základních zásad, jež podpoří dobře fungující a spravedlivé trhy práce a systémy sociálního zabezpečení*“ a považuje EPSP za velmi důležitou iniciativu pro udržitelnost Evropské unie. V této souvislosti toto stanovisko EHSV představuje první krok v probíhajícím procesu, který směřuje k vytvoření EPSP. Výbor potvrzuje svůj záměr i nadále přispívat k jednání na toto téma, zejména po přijetí bílé knihy Komise v roce 2017.

2. Výzvy a priority

- 2.1 V roce 2017 si Evropská unie připomene 60. výročí podepsání Římské smlouvy. Toto jubileum je příležitostí k oslavě úspěchů, jichž EU dosáhla, ale musí se stát i příležitostí k hledání řešení hlavních politických, hospodářských a sociálních výzev, před nimiž Evropa stojí. V mnoha členských státech důvěra občanů v Evropskou unii poklesla. Poprvé ve svých dějinách se Unie pravděpodobně ocitne v situaci, kdy z ní jeden z jejích členských států vystoupí.
- 2.2 Od otřesu, který způsobila finanční krize v roce 2008, nepřestává Evropská unie procházet řadou dalších krizí. Situace je sice v různých členských státech odlišná, stejně jako jsou odlišné i jejich politické reakce, společně však nyní EU stojí před řadou výzev, mezi něž patří přetrvávající vysoká nezaměstnanost, nepřijatelná míra nezaměstnanosti mladých lidí, hospodářská nestabilita a zhoršování sociální situace, včetně nárůstu chudoby a nerovnosti. K tomu lze přidat ještě globalizaci, demografický vývoj a digitalizaci. Neschopnost Unie uspokojivým způsobem zvládat příliv žadatelů o azyl a migrantů přispěl ke všeobecně rozšířenému pocitu, že EU již není schopna politických a praktických řešení, která by sloužila

zájmům všech. Euroskeptické, populistické a nacionalistické strany se snaží z těchto obav těžit a nabízejí zjednodušující řešení složitých problémů, poukazují na určité skupiny v našich komunitách a vytvářejí ve společnosti nebezpečné předěly.

- 2.3 Některé z těchto problémů a divergencí vznikajících mezi členskými státy i v nich samotných se ještě zhoršily v důsledku krize. Mezi příčiny, které k nim vedou nebo je vyostřují, patří mimo jiné nedostatečný růst a strukturální nedostatky na našich trzích práce a v systémech sociálního zabezpečení, které jsou z velké části staršího data než krize. Rozhodující bude kolektivní schopnost EU a jejích členských států vytvořit podmínky pro udržitelný růst a zaměstnanost.
- 2.4 EHSV vítá iniciativu Komise týkající se zahájení veřejných konzultací o evropském pilíři sociálních práv v rámci úsilí o zajištění „spravedlivého a skutečně celoevropského trhu práce“, vybudování „Evropy, která bude mít sociální rating AAA,“ a obnovení sbližování v rámci eurozóny. Existuje nicméně značná nejistota ohledně toho, čím by měl tento „pilíř“ být. EHSV především zdůrazňuje, že evropský pilíř sociálních práv se musí stát projektem, který bude přínosný pro všechny. Jedině tak může přispět k obnovení důvěry ve schopnost EU zlepšovat životní vyhlídky současných i budoucích generací.
- 2.5 Za tímto účelem musí pilíř nabídnout rovněž řešení konkrétních problémů, které existují na trhu práce a v rámci systémů sociálního zabezpečení, tak aby spravedlivě vyvažoval hospodářská a sociální hlediska a přispíval k boji proti chudobě, sociálnímu vyloučení a nerovnosti.
- 2.6 EHSV si uvědomuje, že evropský hospodářský a sociální model je založen na společném porozumění důležitosti zvyšování zaměstnanosti, společenského pokroku a produktivity a klíčových faktorů, které jsou základem udržitelného hospodářského růstu a jsou přínosem pro všechny za spravedlivých podmínek. Proces přípravy koncepce tohoto pilíře představuje příležitost k opětovnému potvrzení naší společné snahy zachovat evropský sociální model a zároveň zajistit, aby se vnitrostátní systémy sociální ochrany a trhy práce dokázaly přizpůsobit budoucnosti a byly na ni připraveny. EHSV zdůrazňuje potřebu růstu a konkurenceschopnosti v celé EU. V této souvislosti EHSV podtrhuje nutnost vzájemného propojení hospodářské a sociální politiky a politiky zaměstnanosti.
- 2.7 EHSV je přesvědčen, že významnější místo v debatách o politice EU by měly zaujímat politiky a opatření EU a jejích členských států, jež se zaměřují na dosažení hospodářského úspěchu a společenského pokroku. Důležité je rovněž dosáhnout soudržnosti jednotlivých politik vytvářených na úrovni EU a na úrovni členských států a toho, aby se tyto politiky vzájemně posilovaly. V rámci tohoto úsilí je nutno zaujmout vůči změnám nový postoj.
- 2.8 Zatímco proces evropského semestru pokračuje, strategie Evropa 2020, jejímž cílem je „inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění“, se nyní ocitá na okraji zájmu a naděje na dosažení sociálních cílů, zejména pak 75% míry zaměstnanosti a vysvobození 20 milionů lidí z chudoby, se rozplynuly. Podobně také doporučení o aktivním začleňování z roku 2008 má jen omezený dopad.
- 2.9 Pilíř by v první řadě měl podporovat platné sociální *acquis* EU a jeho důsledné a řádné uplatňování. Budou-li zvažovány nové závazné legislativní podněty a nástroje, musí se tak dít v souladu s platnými právními základy a postupy. Právní status pilíře, jakož i jeho vztah k základním mezinárodním nástrojům pro lidská práva (Core International Human Rights

Instruments), je třeba teprve vymezit. EHSV nicméně zdůrazňuje, že sociální práva musí platit pro každého, kdo žije v EU, a to ve všech členských státech EU, přičemž zároveň uznává, že pro eurozónu může být zapotřebí vytvořit zvláštní nástroje či mechanismy.

- 2.10 Investice do budoucnosti mají zásadní význam, Evropa má však stále nedostatek veřejných i produktivních soukromých investic. EHSV oceňuje úsilí spojené s tzv. Junckerovým investičním plánem a vítá jeho rozšíření. V druhé fázi by větší množství investic mělo směřovat do zemí a regionů, které je nejvíce potřebují, s cílem oživit jejich hospodářství a růst a zabránit dalšímu zvětšování rozdílů mezi jednotlivými členskými státy i v nich samotných. Investiční projekty do sociální infrastruktury by měly dostávat dostatečnou podporu také v rámci Junckerova plánu.
- 2.11 Diskuse o pilíři probíhají současně s dalšími klíčovými debatami na úrovni EU a na celosvětové úrovni, zejména o budoucnosti Evropy a budoucnosti práce. Diskuse o budoucnosti Evropy na římském summitu v roce 2017 by měly vzít v úvahu debaty týkající se evropského pilíře sociálních práv. EHSV zdůrazňuje, že v těchto diskusích, které budou utvářet naši společnou budoucnost, je potřebná součinnost a soudržnost. Při vytváření koncepce pilíře by měla být brána v úvahu strategie Evropa 2020 i ponaučení z jejího problematického provádění. Měla by mít rovněž vazbu na zastřešující strategii EU, již se má provádět Agenda pro udržitelný rozvoj 2030 přijatá OSN v roce 2015, včetně jejích cílů udržitelného rozvoje. Ty vymezují agendu celosvětové transformační změny s cílem vymýtit chudobu, ochránit planetu, zajistit ochranu lidských práv, včetně lidských práv osob se zdravotním postižením, zakotvených v Úmluvě OSN o právech osob se zdravotním postižením (UNCRPD), kterou se EU a členské státy zavázaly provést, a zaručit prosperitu pro všechny. Na úrovni EU je zapotřebí vynaložit úsilí k zajištění toho, aby byly prováděny všechny právní předpisy EU v oblasti nediskriminace a rovnosti žen a mužů.
- 2.12 Zároveň s veřejnými konzultacemi, které vede Komise, zahájil EHSV v 28 členských státech řadu celostátních debat s cílem zvýšit povědomí o této iniciativě i jinde než Bruselu, podnítit debatu a otevřeně diskutovat o tom, jakou by měl mít pilíř podobu. Řada výstupů těchto vnitrostátních debat se odráží i v tomto stanovisku.
- 2.13 Je velmi důležité, aby byla lépe vymezena oblast působnosti pilíře. EHSV je toho názoru, že tato iniciativa by měla zahrnovat všechny občany ve všech fázích životního cyklu. EHSV je znepokojen tím, že v Komisi vydaném sdělení týkajícím se pilíře chybí zmínka o žadatelích o azyl a migrantech.
- 2.14 Musí být doceněna a posílena úloha občanské společnosti. Je třeba posílit občanský dialog, tak aby bylo zajištěno, že lidé, včetně mladých lidí a osob nacházejících se ve zranitelných situacích nebo vystavených diskriminaci, věděli, že mají možnost podílet se na koncepci, provádění i přezkumu procesů vytváření politik. Při vzniku koncepce a provádění politik, které mají přímý nebo nepřímý vliv na zaměstnanost a trhy práce, přísluší zvláštní role sociálním partnerům. Je třeba propagovat a podporovat sociální dialog, přičemž je nutné respektovat autonomii sociálních partnerů a kolektivní vyjednávání a posilovat schopnost sociálních partnerů podílet se na sociálním dialogu. Potřeba náležitého zapojení sociálních partnerů a občanské společnosti do diskusí týkajících se pilíře byla zdůrazňována v mnoha vnitrostátních debatách. Ve třech debatách byla vyzdvižena potřeba konsenzuálního přístupu a pocitu vlastní odpovědnosti.

3. Budoucnost práce

- 3.1 EHSV je přesvědčen, že budoucnost práce by se měla stát v debatách o pilíři klíčovou prioritou, neboť je třeba řešit hlavní problémy, které ve světě práce existují. EHSV se domnívá, že v současnosti je třeba zaujmout ucelenější a integrovanější přístup, a vyzývá proto k přijetí soudržné evropské strategie zaměstnanosti, která se bude mj. týkat práce v budoucnosti a zabývat se těmito otázkami:
- investice a inovace;
  - zaměstnanost a vytváření kvalitních pracovních míst;
  - spravedlivé pracovní podmínky pro všechny;
  - spravedlivý a bezproblémový přechod podporovaný aktivní politikou trhu práce;
  - zapojení všech zúčastněných stran, zvláště pak sociálních partnerů.
- 3.2 Úkol, který představuje formování a řízení transformačních procesů probíhajících ve světě práce, je společný několika institucím. Všechny dotčené zúčastněné strany musí při vzájemné spolupráci usilovat o zajištění toho, aby budoucnost práce byla spravedlivá a inkluzivní, přinášela pracovní příležitosti pro všechny a vedla ke společenskému pokroku. EHSV je přesvědčen, že vzdělaná, dobře připravená a motivovaná pracovní síla s důstojným příjmem a přístupem ke kvalitnímu zaměstnání je v zájmu všech. To, zda se do budoucna podaří zajistit kladné výsledky, bude záviset na investicích, které jsou nezbytné k tomu, aby občané získali potřebné nástroje, jež jim umožní přizpůsobit se těmto změnám, a k tomu, aby byly vytvořeny dostatečné bezpečnostní sítě a podporovány inovace, v neposlední řadě inovace sociální.
- 3.3 Změny, k nimž ve světě práce dochází, by měly být využity k „podporování trvalého, inkluzivního a udržitelného hospodářského růstu, plné a produktivní zaměstnanosti a důstojné práce pro všechny“. K plnění tohoto cíle by měli přispívat v rámci svých různých rolí EU, členské státy i sociální partneři. K účasti by měly být přizvány rovněž organizace občanské společnosti zastupující občany, kteří nenacházejí uplatnění na trhu práce. Podmínky pro vytváření většího počtu kvalitních pracovních míst nejsou všude stejné – členské státy i jejich regiony se v tomto ohledu mezi sebou liší. EHSV naléhavě vyzývá instituce členských států, aby co nejrychleji přijaly ambiciózní strategii spojenou s aktivní politikou trhu práce. Tato strategie by se měla opírat o vylepšenou evropskou strategii zaměstnanosti podporující začlenění a soudržnou a ambiciózní evropskou průmyslovou strategii.

- 3.4 Výbor již dříve ocenil, že Agenda EU pro nové dovednosti a pracovní místa je postavena na konceptu flexikurity, a zdůraznil potřebu nastavení správné rovnováhy mezi vnitřní a vnější flexikuritou v zájmu účinnějšího fungování trhu práce a současně ochrany pracovníků. Vyzdvihl rovněž důležitost aktivního zapojení sociálních partnerů do monitorování a hodnocení toho, jak jsou politiky flexikurity prováděny. EHSV navíc zdůraznil, že důležitým předpokladem fungování flexikurity jsou promyšlené makroekonomické politiky, které napomáhají růstu zaměstnanosti, a příznivé obchodní prostředí, realizující a podporující plný potenciál růstu. EHSV také vybídnul členské státy a EU, aby při provádění flexikurity vytvořily a udržovaly právní rámec, který bude usnadňovat adaptabilitu, bude jednoduchý, transparentní a předvídatelný a bude posilovat a hájit práva zaměstnanců a dodržování i soudní vymahatelnost těchto práv, a dále aby podporovaly stabilní právní rámec pro kolektivní vyjednávání a sociální dialog v celé Unii. Podtrhl rovněž význam aktivního zapojení sociálních partnerů do diskuse a rozhodovacího procesu, které se týkají flexikurity. Potřeba nalezení rovnováhy mezi flexibilitou a flexikuritou, jakož i schopnost trhu práce přizpůsobovat se novým výzvám, byly tématem, na které byl v rámci vnitrostátních debat kladen důraz v několika členských státech.
- 3.5 Rámcové podmínky na trzích práce musí napomáhat vytváření nových a rozmanitějších možností profesního růstu. V pracovní sféře je třeba využívat různých forem získávání pracovní síly i různých forem práce. To vyžaduje vytvoření vhodného legislativního prostředí poskytujícího zaměstnancům ochranu, a je také třeba vytvořit rámec pro spravedlivé pracovní podmínky a přispívat k tomu, aby noví pracovníci byli přijímáni na základě zaměstnaneckých smluv.
- 3.6 Změn, ke kterým ve světě práce dochází, je mnoho a mají řadu různých aspektů. Naším úkolem je najít způsoby, jak všem pracovníkům zajistit bezpečný přechod z jednoho zaměstnání do jiného, bezpečnou změnu jejich pracovního statutu a bezpečný přechod ze stavu nezaměstnanosti do zaměstnaneckého stavu či ze školy do zaměstnání. To, jak budou lidé schopni v různých fázích svého života tyto nezbytné přechody a změny zvládat a nakolik budou moci využívat rámců a podpůrných mechanismů, které jim to umožní, bude určující jak pro společnost, v níž žijeme, tak pro hospodářskou prosperitu. EHSV navrhuje, aby se tyto rámce a mechanismy na podporu uvedených změn a přechodů staly předmětem komplexní diskuse.
- 3.7 Způsob, jakým žijeme a pracujeme, je utvářen rovněž prudkým rozvojem technologií. Prostřednictvím proaktivních politik na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni je možné a nutné zaručit, že se podaří uvolnit zřejmý potenciál digitalizace a zároveň se vyhnout jejím nástrahám nebo je zmírnit. V rámci vnitrostátních debat byla digitalizace, a často i potřeba nezbytných investic do odborné přípravy a infrastruktury, obecně označována za jednu z hlavních výzev, která by měla být v pilíři reflektována. Je třeba pečlivě posoudit dopad tohoto vývoje na trh práce a pracovní právní normy, hospodářství, daňový systém, systém sociálního zabezpečení či životní minimum.
- 3.8 Digitální agenda a iniciativa pro jednotný digitální trh by měly být propojeny s novým zastřešujícím přístupem k budoucnosti práce. Tento přístup se musí vyrovnat s hospodářskými a sociálními výzvami a s výzvami v oblasti zaměstnanosti, včetně cíle, jímž je zajištění nezbytných dovedností a rovných podmínek. EHSV je přesvědčen, že toho lze nejlépe docílit v souladu se Smlouvami na základě přístupu respektujícího práva uplatněného na vhodné úrovni, který bude podporovat mj. přístup ke vzdělání a sociální ochraně, jakož i lepší koordinaci na úrovni EU v oblastech, kde nemá legislativní pravomoci.

- 3.9 Jak již EHSV dříve zdůraznil, při řešení výzev spojených s digitalizací „je klíčová spolupráce“. V této souvislosti má EHSV na mysli především Evropskou komisi a evropskou správu jako celek, vnitrostátní vlády, sociální partnery a širší občanskou společnost. EHSV již doporučoval, aby Evropská komise, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) a Mezinárodní organizace práce (MOP) spolupracovaly se sociálními partnery na všech příslušných úrovních a se širším okruhem organizací občanské společnosti s cílem vypracovat vhodná ustanovení, jež zajistí důstojné pracovní podmínky a potřebnou ochranu a budou zohledňovat nové formy práce (jako je práce vykonávaná online).
- 3.10 Zvláštní pozornost je třeba věnovat zvyšování zaměstnanosti mladých lidí. Jak se EHSV vyjádřil již ve svých dřívějších stanoviscích, v rámci národních programů reforem by měla být přijata konkrétní opatření pro boj proti nezaměstnanosti mladých lidí. Dobře fungující učňovské programy a jiné kvalitní formy systémů učení vycházejícího z praxe mohou mladým lidem usnadnit přechod ze školy do zaměstnání. EHSV podporuje myšlenku, aby v členských státech byly vytvářeny systémy záruk pro mladé lidi, financované v rámci víceletého finančního rámce prostřednictvím zvláštního fondu Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí, a oceňuje zřízení tohoto fondu.
- 3.11 Úloha sociálního dialogu byla zdůrazněna v mnoha vnitrostátních debatách. EHSV je znepokojen skutečností, že existuje řada zemí, v nichž řádný sociální dialog neprobíhá, a že je rovněž řada zemí či odvětví, kde zaměstnavatelé a zaměstnanci nemají v rámci sociálního dialogu své zastoupení a neúčastní se kolektivního vyjednávání. Tuto skutečnost je třeba vzít v úvahu, stejně jako potřebu podpořit sociální dialog zaměřený na hledání řešení, který kladně přispěje k ochraně pracovníků a konkurenceschopnosti podniků. Kolektivní vyjednávání by mělo být podporováno na všech patřičných úrovních. Za účelem jeho monitorování EHSV navrhuje, aby byly v rámci celé Evropy shromažďovány údaje o oblastech, na které se kolektivní vyjednávání vztahuje, a to za pomoci ukazatelů používaných pro účely evropského semestru, přičemž by ovšem měly být respektovány zavedené vnitrostátní postupy a systémy průmyslových vztahů.
- 3.12 Technologický pokrok vytváří nové pracovní příležitosti, ale některá pracovní místa budou v jeho důsledku rovněž zanikat. Rozsah, v jakém k tomu bude docházet, je sporný a nejnovější výhledové studie se v této věci rozcházejí.
- 3.13 Jádrem každé budoucí strategie práce musí být v každém případě investice do lidí. Míra dovedností a schopností, zvláště pak digitálních, bude důležitá pro vybavení občanů a pracovníků do budoucna. Zavedení „záruky pro získání dovedností“, bude-li podpořeno nezbytnými investicemi, by mohlo vytvořit rámec pro to, aby se posílilo postavení občanů, pokud jde o jejich možnost osvojovat si v průběhu života potřebné dovednosti. Základem pro to bude přístup ke kvalitnímu vzdělání, do něhož budou začleněni všichni občané EU, včetně odborného vzdělávání, celoživotního učení a příležitostí pro získání rekvalifikace a rozšiřování dovedností.
- 3.14 Technologické změny mohou posílit rozvoj dovedností, zároveň však také mohou urychlit ztrátu odborných dovedností u pracovníků v tradičních zaměstnáních. Kromě vzdělávacích institucí musí při zajišťování rozvoje schopností a dovedností odpovídajících poptávce v měnícím se světě práce plnit svou úlohu také podniky, které by při tom měly spolupracovat s odborovými svazy, Evropským střediskem pro rozvoj odborného vzdělávání (CEDEFOP) a vládami, a to mimo jiné tak, že budou zvyšovat schopnost vnitrostátních systémů vzdělávání

a odborné přípravy reagovat na měnící se potřeby dovedností. Musí však při tom postupovat soudržným způsobem. Rozvíjení dovedností vyžaduje čas a dostatečné prostředky a je naléhavě zapotřebí, aby se do vzdělávání a odborné přípravy více a účelněji investovalo. V úvahu je třeba vzít rovněž rozdílné dopady / výstupy, které mají systémy vzdělávání a sociálního zabezpečení v různých evropských zemích a regionech.

- 3.15 Nové formy práce se vyvíjejí tak rychle, že smluvní podmínky zůstávají pozadu, a je proto třeba přezkoumat jejich právní status. EHSV vyzývá k tomu, aby bylo co nejdříve vyjasněno postavení zprostředkovatelů na trhu práce a on-line platformem a prošetřeno smluvní postavení pracovníků najímaných na zakázku v rámci velké skupiny pracovníků oslovených prostřednictvím on-line platformy („crowd workers“), jakož i další nové formy pracovních a zaměstnaneckých vztahů. Je také nutné vypracovat pokyny, které vyjasní možné šedé zóny spojené se zaměstnaneckým statutem v oblasti daní a sociálního zabezpečení. Celkovým cílem musí být zaručení spravedlivých pracovních podmínek pro všechny a snaha zajistit, aby se na všechny pracovníky vztahovaly základní pracovněprávní normy a patřičná sociální ochrana.
- 3.16 Významnou roli mohou v souvislosti s prosazováním dohodnuté flexibility a stability práce na všech odpovídajících úrovních sehrát zejména sociální partneři, k tomu je však nezbytné přijmout závazek na úrovni vlád a evropské správy a zlepšit spolupráci mezi orgány EU, vládami a sociálními partnery. EHSV již dříve prohlásil, že EU a členské státy by měly v dialogu se sociálními partnery prozkoumat strategie, jak by se dala přizpůsobit oblast působnosti sociálních a pracovněprávních norem tak, aby odrážela podmínky digitalizovaného pracovního prostředí.
- 3.17 „Ekonomika sdílení“ a další nové modely zaměstnávání by neměly sloužit jako způsob, jak se vyhnout vyplacení důstojných mezd či plnění povinností spojených s odváděním daní a sociálního pojištění. EHSV již dříve navrhl, aby EU zvážila způsoby, jak podpořit rozvoj evropských platform způsobem, který zajistí, že vytvořená hodnota zůstane v místní ekonomice.
- 3.18 V některých vnitrostátních debatách nadnesli jejich účastníci otázku sblížení mezd a stanovení minimálních mezd v členských státech. EHSV je přesvědčen, že je nutné další úsilí v tomto směru. Vhodným referenčním bodem je studie MOP *Building a Social Pillar for European convergence* (Budování sociálního pilíře pro evropskou konvergenci). Poukazuje na možnost využití řady ukazatelů, jež umožní srovnávat výši minimálních mezd při zohlednění vnitrostátních poměrů, přičemž nejčastěji používaným je poměr minimálních mezd k mediánovým (nebo průměrným) mzdám. Dále uvádí, že uplatňování společného přístupu k politice minimální mzdy na úrovni EU by mohlo pomoci omezit míru chudoby v rozšířené Unii a omezit podíl lidí s nízkými mzdami ve vnitrostátním kontextu. Navrhuje, že by výchozím bodem mohla být tripartitní analýza na vnitrostátní úrovni, která by se zabývala rozsahem pokrytí minimální mzdou, její úrovní a dodržováním, tak jak uvádějí nástroje MOP. Studie MOP rovněž uvádí, že zjištění četných studií ukazují na význam vyváženého přístupu – jak se připomíná v úmluvě č. 131 – za respektování prvků, které je třeba zvažovat při stanovení úrovně minimální mzdy, pokud je to možné a vhodné ve vztahu k vnitrostátní praxi a podmínkám. Jsou to: a) potřeby pracovníků a jejich rodin s ohledem na všeobecnou úroveň mezd v zemi, životní náklady, dávky sociálního zabezpečení a relativní životní úroveň dalších sociálních skupin; b) ekonomické faktory včetně požadavků na hospodářský rozvoj, úrovně produktivity a zájmu o dosažení a zachování vysoké úrovně zaměstnanosti. K těmto tématům je potřebná další diskuse, která by měla proběhnout v kontextu vývoje sociálního pilíře. EHSV zdůrazňuje, že v souladu s vnitrostátními postupy musí být plně respektována klíčová

pravomoc a autonomie vnitrostátních sociálních partnerů ve vztahu ke stanovování mezd. V některých vnitrostátních debatách bylo rovněž poukazováno na potřebu respektovat rozdělení pravomocí a zásadu subsidiarity, jakož i úlohu sociálních partnerů při stanovování výše minimálních mezd. EHSV již dříve prohlásil, že v členských státech eurozóny – ačkoli se očekávalo, že bude fungovat jako optimální endogenní měnová oblast – ke konvergenci nedošlo.

- 3.19 V některých vnitrostátních debatách bylo konstatováno, že dalšími činiteli, které mají významný vliv na problematiku práce, jsou demografické změny a měnící se vzorce ve společnosti. Mají-li opatření aktivní politiky na trhu práce přinášet dobré výsledky ve sféře zaměstnanosti, musí být účinná a cílená. V jedné zemi bylo předmětem diskuse využití možnosti zapojení soukromých agentur, které by mohly zlepšit aktivní pomoc při hledání zaměstnání. Politiky týkající se zaměstnanosti a trhu práce v Evropě musí pokračovat v provádění konkrétních opatření v zájmu uplatňování principu nediskriminace při práci a v zájmu zajištění rovnosti všech skupin pracovníků.
- 3.20 Rovnost žen a mužů je ústředním prvkem zabezpečení spravedlivých pracovních podmínek pro všechny. Je pravděpodobné, že větší počet žen na trhu práce, ale i stárnutí obyvatelstva a delší doba produktivního života s sebou během životního cyklu ponesou větší povinnosti spojené s péčí. Pro všechny pracovníky bude mít stále větší význam flexibilita v pracovním životě, pracovní doba a udržitelná rovnováha mezi životem a prací. EHSV již dříve zdůraznil, že nalézání rovnováhy mezi rodinnými a pracovními povinnostmi vyžaduje koordinaci celé řady oblastí, jako jsou pečovatelsví, rodičovská dovolená a vytváření pracovních vstřícných k potřebám rodin. EHSV vyzývá k přístupu schopnému integrovat legislativní i nelegislativní opatření, která by měla být zavedena na příslušné úrovni, aby byla v členských státech podporována rovnováha mezi životem a prací. Důležité je v dostatečné míře cíleně investovat do přístupných a cenově dostupných pečovatelských zařízení. Tyto investice přispějí k vyšší celkové zaměstnanosti, zejména žen, a to i pokud jde o práci na plný úvazek.
- 3.21 Zvláštní pozornost je třeba věnovat začleňování zranitelných skupin společnosti a menšin do trhu práce. Hospodářská, sociální a kulturní situace Romů se ve většině členských států nezlepšuje, a jak EHSV uvádí v jedné ze svých zpráv, strategie týkající se Romů by se měla stát nedílnou součástí evropského semestru.
- 3.22 S ohledem na řešení problému stárnutí evropské společnosti mají zásadní význam udržitelné důchodové systémy. Komise prohlásila, že zvyšování věkové hranice pro odchod do důchodu v souladu s prodlužující se střední délkou života spolu s propagací aktivního stárnutí umožňuje nejen podstatné snížení výdajů na důchody, ale také zvýšení nároků na ně. EHSV se nicméně již dříve kriticky vyjádřil k návrhu Komise ohledně toho, že věková hranice pro odchod do důchodu by měla být navázána na střední délku života, a navrhl místo toho opatření, která by sblížila skutečný a zákonný věk odchodu do důchodu. Podle prohlášení Výboru pro sociální ochranu bude mít snižování nezaměstnanosti a vytváření příznivých podmínek motivujících k delšímu setrvání na současném trhu práce, včetně zvyšování účasti žen na trhu práce, do budoucna zásadní význam pro udržitelnost a dostatečnou výši důchodových dávek. Užitečnou referenční hodnotou, která by členským státům mohla pomoci v jejich úsilí o reformu penzijních systémů a snižování chudoby, by byl například evropský srovnávací index udržitelnosti a přiměřenosti důchodů.
- 3.23 Úsilí o prodloužení produktivního života musí být provázáno přístupem zahrnujícím celý životní cyklus, který bude podporovat dobré pracovní podmínky, včetně opatření týkajících se

zdraví a bezpečnosti a pracovní doby, a který bude motivovat k využívání možností celoživotního učení. Nezbytnou podmínkou je i delší profesní dráha před odchodem do důchodu a důstojný příjem v letech produktivního života a tomu odpovídající důstojný důchod, jakož i opatření, která starším pracovníkům umožní bezproblémový odchod do důchodu. V tomto ohledu je klíčovým faktorem i postupná změna způsobu, jakým pracujeme.

- 3.24 Normy sociálního zabezpečení jsou v EU velmi různorodé, což je dáno rozdílností jednotlivých systémů a tradic. EHSV prosazoval jednoznačnější určení strategických priorit EU v oblasti sociální politiky a zasazení obecných zásad sociální politiky do pevného pracovního programu. EHSV rovněž poukázal na potřebu usilovat o závaznou minimální úroveň sociální ochrany a navrhuje stanovit náročné normy na příslušných úrovních, přičemž je třeba brát náležitý ohled na požadavky udržitelnosti a přiměřenosti. Vytvoření inkluzivnější sítě sociálního zabezpečení pro každého, kdo má v EU legální pobyt, vyžaduje lepší výměnu osvědčených postupů. V souvislosti s výzvami „práce 4.0“ a příchodem nových forem zaměstnanosti a částečné zaměstnanosti je důležité uvážit a rozhodnout, jak mohou členské státy reformovat své systémy sociálního zabezpečení, tak aby se pojištění v nezaměstnanosti postupně změnilo v inkluzivní pojištění zaměstnanosti, které může do budoucna sloužit jako bezpečnostní pás a které usnadní hledání zaměstnání a důstojné práce. Je třeba zajistit, aby práce představovala zajímavější možnost než život na podpoře, a vytvářet za tímto účelem vhodné pobídky pro to, aby pracovat bylo výhodnější, zároveň však zaručit jistotu příjmu lidem, kteří práci nemohou najít. Referenční srovnávání v této oblasti by mohlo být pro členské státy přidanou hodnotou, když by v případě potřeby zlepšovaly podmínky způsobilosti a dobu trvání a úroveň dávek.
- 3.25 Již v roce 2009 EHSV zdůraznil, že Evropa si musí vydobýt vedoucí postavení v oblasti výzkumu a inovací. Podtrhl, že výsledky na poli vědy a techniky a jejich uplatňování v konkurenčním globalizovaném hospodářství by Evropě zajistilo budoucnost v celosvětové průmyslové aréně. Zdůraznil rovněž, že nezbytným předpokladem inovací je společenské prostředí otevřené pokroku. Klíčovou úlohu při utváření prostředí příznivého pro vznik inovací hraje také tvůrčí podnikavost, která vede k tvorbě pracovních míst. Klíčová úloha v tomto procesu náleží občanské společnosti.
- 3.26 EHSV vidí souvislost mezi inovativní schopností pracoviště a zapojením pracovníků. „Dobré“ a „udržitelné“ řízení podniků se navíc musí opírat o takové právní struktury a postupy zapojení zaměstnanců prostřednictvím jejich informování a projednávání s nimi, popřípadě jejich spolurozhodování, jež se na vnitřním trhu osvědčily. Ustanovení o povinném zapojení zaměstnanců by se měla stát pevnou součástí práva EU a měla by být všeobecně uplatňována na základě již dosažených standardů.
- 3.27 Před řadu významných environmentálních a sociálních výzev staví Evropu i zbytek světa změna klimatu. Budoucnost práce bude utvářena rovněž naléhavou potřebou transformovat naše ekonomiky, průmyslová odvětví a pracovní místa s ohledem na ochranu naší planety. EHSV vítá, že EU ratifikovala Pařížskou dohodu, a již dříve vyzval k vytvoření koalice občanské společnosti a regionálních a místních orgánů, aby se společně podílely na plnění závazků přijatých na konferenci COP 21. Plnění těchto závazků musí být v souladu se závazky EU v oblasti snižování chudoby. Podpora spravedlivého přechodu, důstojné práce a zaměstnatelnosti si vyžádá investice do prostředků na podporu komunit a pracovníků v odvětvích, na něž tento přechod doléhá už v současnosti, a předjímání a usnadňování budoucí restrukturalizace a přechodu na zelenější a udržitelnější hospodářství. Investiční plán pro Evropu by měl podporovat projekty, které jsou v souladu se závazky přijatými na konferenci COP 21.

4. **Potřeba sociálních investic**

- 4.1 Sociální a hospodářská nerovnováha představuje pro EU hrozbu. Narušuje sociální soudržnost a politickou důvěryhodnost a brzdí hospodářský pokrok. EHSV již dříve vyslovil svůj názor, že je třeba se přednostně zaměřit na boj proti chudobě a učinit boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení jednou z hlavních složek pilíře.
- 4.2 EHSV si uvědomuje, že snižování chudoby náleží v první řadě do pravomoci členských států, vyzývá nicméně Radu Evropské unie, aby potvrdila svůj závazek plnit cíl, který v oblasti snižování chudoby stanovila strategie Evropa 2020, a uplatňovala při tom integrovanější přístup. To znamená, že na snižování chudoby by se mělo systematickým způsobem pracovat v rámci evropského semestru a že strategie Evropa 2020 by měla být provázána s Agendou 2030. Hospodářský růst a konkurenceschopnost mají zásadní význam a pro snižování nerovnosti a chudoby je proto důležitá makroekonomická politika, která bude napomáhat tvorbě důstojných pracovních míst.
- 4.3 EHSV již dříve konstatoval, že čím delší je období úsporných opatření, jejichž důsledkem jsou v první řadě škrtky ve výdajích, aniž by je doplňovala náležitá opatření mající za cíl vytvářet růst, sociální soudržnost a solidaritu, tím je jasnější, že narůstající sociální nerovnost ohrožuje hospodářskou integraci a prosperitu Evropy. EHSV vyzývá k obnovení úsilí o prosazování myšlenky sociálních investic ve všech relevantních oblastech politiky. EHSV je přesvědčen, že je třeba důkladněji zvážit možnosti propojení tzv. druhého Junckerova plánu s cíli, jež sleduje balíček sociálních investic. Vyzval také k uzavření evropského paktu sociálních investic, který by podporoval sociální reformy a sociální investice a přispíval k opětovnému hospodářskému, sociálnímu a územnímu sblížení.
- 4.4 EHSV uvítal Komisi navržený balíček sociálních investic, který se zdá být známkou paradigmatického posunu směrem k jasnějšímu zaměření na sociální investice, které nejsou chápány jako pouhé náklady, nýbrž jako investice do evropského potenciálu růstu a zaměstnanosti. EHSV vyjadřuje politování nad tím, že se nepodařilo učinit pro uskutečnění těchto cílů více. Sociální investice se po určité době vracejí v podobě hospodářských a sociálních přínosů, jako jsou vyšší zaměstnanost či příjmy z pracovní činnosti, zlepšení zdravotního stavu, pokles nezaměstnanosti, lepší vzdělání, nižší míra chudoby a sociálního vyloučení atd. Přinášejí rovněž větší prosperitu a blahobyt jednotlivců a oživují hospodářství, protože zajišťují kvalifikovanou pracovní sílu, vyšší produktivitu a zaměstnanost. Investice tohoto druhu, zvláště pokud posílí růst zároveň přispívá k rozvoji dovedností a kvalifikovanosti pracovní síly, přinášejí lepší možnosti uplatnění ve společnosti a na trhu práce, stimulují hospodářství a dopomáhají tak Evropě k tomu, aby z krize vyšla silnější a konkurenceschopnější. Zajistily by navíc účinnější a účelnější vynakládání veřejných prostředků a ve střednědobém výhledu by tak vedly k úsporám ve veřejných rozpočtech.
- 4.5 EHSV již dříve uvítal, že Evropská komise výslovně uznala důležitost role, kterou při zavádění balíčku sociálních investic hrají sociální ekonomika, sociální podniky, občanská společnost a sociální partneři.
- 4.6 EHSV také vyslovil názor, že zavedení evropského minimálního příjmu prostřednictvím rámcové směrnice by přispělo k boji proti sociálnímu vyloučení, k dosažení hospodářské a územní soudržnosti, ochraně základních lidských práv, nastolení rovnováhy mezi hospodářskými a sociálními cíli a ke spravedlivému rozdělování zdrojů a příjmů. Opětovně

vyzývá Komisi, aby prozkoumala možnosti financování evropského minimálního příjmu a zřízení odpovídajícího evropského fondu.

- 4.7 EHSV opětovně zdůrazňuje, že udržitelné a účinně a účelně fungující systémy sociálního zabezpečení mají pro veškerou společnost v EU zcela zásadní význam. Představují nepostradatelný prostředek k zachování sociální a územní soudržnosti, solidarity a stability ve společnosti, jakož i podpory hospodářského růstu. Systémy sociálního zabezpečení plní rovněž důležitou funkci automatických stabilizátorů, což se prokázalo během krize. EHSV si je vědom, že rozhodování o struktuře a obsahu sociálních politik náleží v první řadě do pravomoci členských států, na vnitrostátní i unijní úrovni by nicméně měly existovat iniciativy, které se zaměří na zvyšování účinnosti a upevňování systémů sociální ochrany, zahrnující sociální zabezpečení, sociální pomoc a sociální služby, příspěvky na zdravotní péči a bydlení. Jak uvedly Rada a Výbor pro sociální ochranu, členské státy by měly i nadále usilovat o lepší fungování systémů sociální ochrany a zajistit, aby měly větší sociální přínosy a zároveň s tím i co nejpříznivější účinek na zaměstnanost a růst.
- 4.8 Vnitrostátní instituce a orgány sociálního zabezpečení nesou odpovědnost za zajištění všeobecných, kvalitních, dostupných a přístupných sociálních služeb. Stát musí schválit přístup k poskytování těchto služeb, investovat do nich a vykonávat nad nimi dohled, přičemž tyto služby mohou poskytovat veřejné orgány či neziskové nebo ziskové organizace, jako je tomu již nyní v řadě zemí EU. Důležitou úlohu při tom plní reprezentativní organizace občanské společnosti, zejména sociální partneři, sociální podniky a vzájemné pojišťovny. Součástí této úlohy je navrhování, zavádění a provozování systémů sociálního zabezpečení, zdravotního pojištění a sociální pomoci, jakož i vykonávání dohledu nad těmito systémy. Užší spolupráce mezi všemi těmito aktéry může navíc přispět k účinnějšímu a lepšímu využívání veřejných prostředků při provádění sociální politiky. Při zachování způsobu fungování vnitrostátních systémů by rovněž mělo být možné využívat možnosti uzavírání partnerství mezi veřejnými orgány a soukromými subjekty.
- 4.9 EHSV je toho názoru, že mezi příslušnými aktéry by měl probíhat živější a transparentnější dialog, který usnadní transformaci systémů sociální ochrany a dosažení jejich vhodnějšího fungování, tak aby prostředky byly přednostně vynakládány na účinné, účelné a potřebné veřejné investice, přičemž je třeba plně respektovat a prosazovat sociální práva, zejména pak základní zásady systémů sociálního zabezpečení jednotlivých členských států.
- 4.10 Přechod k „práci 4.0“ musí probíhat zároveň s přechodem k „sociálnímu zabezpečení 4.0“. Krize, pomalý růst, vysoká míra nezaměstnanosti a postupující stárnutí obyvatelstva spolu s úbytkem pracovní síly představují zkoušku udržitelnosti a dostatečnosti systémů sociální ochrany. Současně s tím roste poptávka po sociálních službách, což je především důsledkem stárnutí obyvatelstva, ovšem v situaci, kdy prostředky pro uspokojení této poptávky jsou omezené. Je proto nezbytné přistoupit k reformám, které povedou k zavedení účinně fungujících a hospodárných systémů sociální ochrany, sociálních politik a služeb. Pilíř musí být nejen schopen reagovat na transformační procesy, které ve světě práce probíhají, ale jeho účelem by mělo být zároveň i to, aby členským státům sloužil jako podpora při zavádění vhodných řešení přijímaných v reakci na důležité změny, k nimž v systémech sociálního zabezpečení, sociálních politikách a službách dochází. Mezi klíčové cíle by mělo patřit zajištění jejich kvality, udržitelnosti, přístupnosti, dostupnosti a přiměřenosti ve prospěch všech, kdo na nich závisejí, a to prostřednictvím vhodných regulačních rámců a politik.

- 4.11 EHSV je rovněž obeznámen se skutečností, že neustálý tlak na veřejné rozpočty, demografické a společenské změny a nově se objevující sociální výzvy vedly v mnoha členských státech k vytvoření nových a inovativních forem organizace financování a poskytování sociálních dávek a služeb. Tento fenomén, označovaný jako sociální inovace, je výsledkem nutnosti řešit neuspokojené sociální potřeby. Sociální inovace mobilizují různé sociální a hospodářské subjekty a finanční zdroje fungující ve spolupráci s místními orgány a doplňují tak tradiční způsob poskytování sociální ochrany ze strany státu. Nesmí ovšem nahradit odpovědnost a úlohu státu a jednotlivých složek jeho veřejné správy spojenou se zajišťováním všeobecného přístupu ke kvalitním, dostupným, udržitelným a přístupným službám poskytovaným v souladu s praxí jednotlivých členských států osobám pobývajícím v EU. Sociální inovace vytvářejí sociální kapitál a posilují úlohu místních komunit. Doporučuje se, aby Evropská komise a členské státy zajistily, že nejnákladnější nástroje, jako jsou zadávání veřejných zakázek a evropské strukturální a investiční fondy, byly účinným způsobem využívány k podpoře sociálních inovací a podniků působících v sociální ekonomice.
- 4.12 EHSV již při mnoha příležitostech vyzdvihoval jedinečnou a důležitou funkci, kterou sociální ekonomika a sociální podniky plní v souvislosti s nalézáním hospodářských a sociálních řešení. Toto odvětví představuje klíčový prvek evropského sociálního modelu a přímo přispívá k sociální a hospodářské soudržnosti a změně, ke spravedlivějšímu rozdělení zisků a bohatství a k aktivnímu občanství. V nedávné době pak také EHSV vyzval k vypracování akčního plánu EU pro sociální ekonomiku.
- 4.13 Obecně a v oblasti pravomocí EU by měl pilíř sloužit jako společný referenční rámec umožňující srovnávání a monitorování nezbytného vnitrostátního právního a politického rámce s cílem zaručit právo na kvalitní poskytování sociálních dávek, včetně využitelnosti, dostupnosti a přístupnosti sociálních služeb a jejich udržitelnosti a účinnosti. To by se mělo vztahovat na všechny oblasti sociálního zabezpečení i na všechny ostatní sociální služby (v oblasti sociální ochrany).
- 4.14 Účelem pilíře by však mělo být zároveň i vytváření nezbytných pobídek, které povedou členské státy k tomu, aby zajistily přenositelnost nároků získaných v souladu s příslušnými vnitrostátními kritérii, a tedy i volný pohyb. Uznávání těchto nároků by každému jednotlivci nabízelo konkrétnější možnosti, jak uspořádat svůj pracovní i soukromý život. Poskytlo by citlivější a pružnější prostředek, který by se lépe přizpůsoboval životnímu cyklu jednotlivých občanů EU a který by především umožňoval hladký přechod při vstupu na trh práce, změně zaměstnání i odchodu z tohoto trhu.
- 4.15 Pilíř by měl být kromě toho využit ke stanovení referenčních hodnot v oblasti poskytování základních služeb. Členské státy by měly vypracovat prováděcí strategie, které zohlední konkrétní socioekonomickou a fiskální situaci dané země. Referenční hodnoty by se neměly týkat pouze dostupnosti služeb a měly by napomáhat zavádění základních zásad zakotvených v protokolu č. 26 (univerzální přístup, kvalita, bezpečnost, dostupnost, rovné zacházení a podpora práv uživatelů). Při stanovování referenčních hodnot by měl jako východisko posloužit dobrovolný [evropský rámec kvality sociálních služeb](#) a [evropský rámec kvality v oblasti předškolního vzdělávání a péče](#).
- 4.16 Zásada rovných příležitostí pro všechny je zakotvena v evropských Smlouvách a v rámci inkluzivního pilíře musí být plně a náležitě uplatňována. Jelikož *acquis* EU již nyní stanoví jednotný soubor minimálních norem vztahujících se na pracovníky v celé Evropě, měly by být tyto normy prosazovány. Muži i ženy a vůbec všechny skupiny žijící v naší společnosti, včetně

osob se zdravotním postižením, osob LGBTI, příslušníků etnických menšin a dalších osob, které čelí diskriminaci, musejí mít zajištěnu rovnost a nediskriminaci.

4.17 S ohledem na problém stárnutí obyvatelstva a snižování počtu obyvatel v produktivním věku je nezbytné docílit vyšší míry zaměstnanosti u různých skupin obyvatel Evropy. Pokroku je třeba dosáhnout také při prosazování rovnosti a nediskriminace nejen v oblasti práce, ale i v dalších oblastech života, jako jsou přístup ke zboží a službám, vzdělání, bydlení a zdravotní péče. V této souvislosti vyjadřuje EHSV naději, že co nejdříve dojde k obnovení diskusí o směrnici EU o rovném zacházení v přístupu ke zboží a službám.

5. Výsledky debat s organizacemi občanské společnosti

5.1 EHSV pořádal v období od 2. září do 2. listopadu 2016 debaty s organizovanou občanskou společností ve všech členských státech. Debaty koordinovali vždy tři členové EHSV z příslušné země (trojice), často ve spolupráci s Evropskou komisí (15 debat) nebo národní hospodářskou a sociální radou (7 debat). Účastníci zastupovali široké spektrum organizací zaměstnavatelů, odborů a jiných organizací občanské společnosti, v některých případech také akademickou obec. Celkem 28 debat se zúčastnilo téměř 1 800 představitelů organizací občanské společnosti.

5.2 Jako základ pro jednání se ve většině debat využila sada klíčových otázek. Debaty se týkaly široké škály otázek, které braly v úvahu různé vnitrostátní systémy, priority a okolnosti. Po skončení debat koordinační trojice připravily národní zprávy, které ve většině případů obsahovaly závěry nebo doporučení. Orientační otázky:

- 1) Co považujete za nejnaléhavější hospodářské a sociální problémy v Evropě a ve své zemi? Co je zapotřebí k jejich řešení?
- 2) Považujete pilíř sociálních práv za nezbytný? A pokud ano, jak by měl být koncipován, aby řešil hlavní sociální a hospodářské problémy v Evropě a ve Vaší zemi?
- 3) Jak by mohla obnovená strategie EU pro trh práce reagovat na potřeby podniků, zaměstnanců a uchazečů o práci z hlediska flexibility a jistoty? Jak by v ní mohly být zohledněny důležité otázky, jako jsou nové skutečnosti v podobě zvyšující se digitalizace hospodářství a trhů práce, problému stárnoucí populace a nutnosti usnadnit přechody v rámci trhu práce?
- 4) Jak lze zajistit, aby systémy sociální ochrany byly udržitelné a aby se dostupné finanční prostředky přednostně vynakládaly na účinné, náležité a nutné sociální investice a služby? Jakou úlohu mají jednotlivé subjekty?
- 5) Jak by mohl evropský pilíř sociálních práv spolehlivě podpořit hospodářskou a sociální konvergenci v celé Evropě?
- 6) Co musíme učinit pro podporu a zachování společenské soudržnosti v Evropě?

5.3 Závěry a doporučení trojic z jednotlivých zemí ukázaly, že během různých debat se projednávala společná témata a náměty. Tato témata jsou shrnuta v této části stanoviska.

5.3.1 Pokud jde o rozsah a formát evropského pilíře sociálních práv:

- V 18 členských státech ukazují závěry a doporučení, že organizovaná občanská společnost nebo její části podporují iniciativu EPSP (CY, DE, EE, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LT, LV, MT, PL, PT, RO, SE, SI, SK). V 12 členských státech (DE, EE, ES, FI, HR, HU, IE, IT, LU, MT, PT, SK) bylo konstatováno, že cíle, rozsah nebo obsah pilíře vyžadují další upřesnění.

- Ve 13 členských státech závěry zdůraznily vzájemnou závislost hospodářské a sociální politiky (BG, CY, CZ, DE, ES, FI, HR, IE, IT, RO, SE, SI, UK). Kromě toho byl v devíti členských státech (DE, DK, EE, EL, ES, FI, MT, RO, SE) zdůrazněn význam růstu a v šesti případech význam konkurenceschopnosti (EE, ES, FI, DK, MT, SE).
- V 12 členských státech závěry uvádějí, že EPSP by se měl vztahovat na celou EU (BG, DE, CZ, EE, ES, FI, HR, HU, IT, PL, SK, SE).
- V devíti členských státech závěry zmiňují provádění/prosazování EPSP nebo provádění/prosazování stávajících právních předpisů a politik (BG, DK, EE, HR, IE, LV, LT, PL, SE). V pěti z nich (BG, HR, IE, LV, LT) se výslovně uvádí, by měly být začleněny do evropského semestru.
- V závěrech z osmi zemí (DE, EL, ES, FI, HU, PT, SK, RO) se připomíná nutnost podporovat sociální soudržnost a bojovat proti rostoucí chudobě, nerovnostem a vyloučení.
- V sedmi členských státech (BE, CZ, DE, DK, FI, HR, SE) se upozorňuje na potřebu respektovat zásadu subsidiarity. V této souvislosti tři skandinávské členské státy (FI, SE, DK) obhajovaly pravomoci členských států v oblasti kolektivního vyjednávání a tři členské státy hájily rozdělení pravomocí (FI, SE, BE).
- Otázka konvergence (včetně konvergence k vyšší úrovni, konvergence sociálních politik nebo konvergence členských států obecně) se zmiňovala v sedmi členských státech (BG, DE, FR, HR, HU, IT, PT, SK).
- Závěry nebo doporučení v šesti členských státech zmiňovaly potřebu investic, ať už veřejného či soukromého sektoru, a to sociálních i jiných (CZ, EL, ES, HR, IE, SL).

5.3.2 Klíčová témata uvedená v závěrech či doporučeních související s předběžným návrhem EPSP vypracovaným Evropskou komisí:

- Klíčovou úlohu sociálního dialogu zmiňují závěry nebo doporučení 11 členských států (CY, EE, ES, FI, HU, HR, IE, LV, RO, SI, SK).
- V sedmi členských státech (CY, EE, FI, IE, LV, RO, SI) se zdůrazňuje význam občanského dialogu (přestože tato otázka nebyla zahrnuta do předběžného návrhu EPSP vypracovaného Komisí).
- V šesti členských státech (CY, DK, HR, HU, PL, SI) se v závěrech připomíná potřeba přizpůsobit se změnám, zejména s ohledem na digitalizaci.
- Nutnost zohlednit řešení problémů a změn vyplývajících z demografického vývoje byla zmíněna v závěrech ze tří zemí (BG, CY, SI).
- Mezi nejčastěji zmiňované témata v závěrech a doporučeních patřily otázky, jako jsou integrované sociální dávky a služby, zdravotní péče a nemocenské dávky, důchody, dávky v nezaměstnanosti, minimální příjem a přístup k základním službám (patřící k 20 zásadám, které Komise uvádí v předběžném návrhu EPSP), dále sociální zabezpečení a sociální normy udržitelnosti systémů sociální ochrany. Jedno či více z těchto témat uváděly závěry z 22 členských států (BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EL, FI, FR, HR, HU, IT, LT, LU, LV, MT, PT, RO, SE, SI, SK, UK).
- Zaměstnanost, vytváření pracovních míst a boj proti nezaměstnanosti (včetně nezaměstnanosti mladých lidí) zmiňují závěry nebo doporučení ze sedmi zemí (BE, CZ, EL, ES, FI, HR, RO).

- V 11 členských státech (BE, BG, CY, CZ, DE, DK, FI, FR, HR, HU, SI) se závěry soustředily na vzdělávání a dovednosti (mj. v kontextu digitalizace trhu práce).
- V 10 členských státech (BE, CY, CZ, DK, FI, HR, HU, MT, RO, UK) závěry zdůraznily potřebu zajistit, aby se do trhu práce zapojily nepřiměřeně málo zastoupené nebo marginalizované skupiny, a v sedmi z nich (BE, DE, DK, FI, HU, MT, UK) se v této souvislosti zmiňuje rovnost mužů a žen.
- V osmi členských státech (CZ, CY, DK, FI, FR, HR, RO, SE) se zmiňuje jedno či více z následujících témat: potřeba stability pracovních míst, přechody mezi zaměstnáními, důstojná práce a sociální zabezpečení, přičemž v některých případech se uvádí souvislost s digitalizací trhu práce.
- Ve třech členských státech (DK, FI, SI) závěry (v tomto pořadí) poukázaly na skutečnost, že koncept „flexikurity“ by napomohl evropskému sociálnímu modelu použitelnému v budoucnosti, že je třeba dosáhnout rovnováhy mezi flexibilitou a jistotou a že by měly být zohledněny ekonomické potřeby požadující pružnou pracovní sílu.

5.4 Závěry a doporučení rovněž ukázaly, že hlavním bodem sporu je otázka, zda by EPSP měl vést k legislativním opatřením. Účastníci z různých zemí, ale i uvnitř jednotlivých zemí, se v této otázce rozcházejí. Zástupci zaměstnavatelů (převážně) nepodporují myšlenku dalších právních předpisů, zástupci odborových svazů (převážně) zastávají opačný názor.

6. Správa

6.1.1 Evropský pilíř sociálních práv musí být co do svého obsahu, procesů, konkrétních iniciativ týkajících se jeho provádění, financování a monitorování mnohem jasněji vymezen a spolu s tím musí být objasněna i role jednotlivých aktérů. V souvislosti s otázkou správy je velmi důležité, aby byla respektována ustanovení Smluv, včetně zásady subsidiarity. Občané mají právo vědět, kdo má přijímat jednotlivá rozhodnutí a kdo za tato rozhodnutí ponese odpovědnost.

6.1.2 Co se týče příslušných aktérů a jejich úlohy, EHSV zdůrazňuje, že v otázkách vztahujících se k trhu práce je partnerství mezi veřejnými orgány a sociálními partnery na úrovni EU a členských států klíčovým nástrojem zlepšování politického pokroku při uskutečňování cílů, které mají širokou podporu. V oblasti sociální ochrany hrají ústřední úlohu vlády, státní, regionální a místní orgány, různé vnitrostátní instituce zabývající se organizací sociálního zabezpečení a rovněž poskytovatelé sociálních služeb. Určitou úlohu a určité úkoly plní při vypracovávání koncepcí a zavádění systémů sociální ochrany a při poskytování sociálních služeb také sociální partneři. Další zúčastněné strany, jako jsou sociální agentury, mohou mít odborné znalosti především v oblasti sociální pomoci a mohou plnit určitou úlohu a poskytovat bezpečnostní síť pro určitou část obyvatel vystavených riziku chudoby.

6.1.3 EHSV zdůrazňuje, že pilíř se může stát projektem, který bude pro Evropu a pro všechny přínosem, ale pouze tehdy, bude-li mít viditelné výsledky. V současné době krize se pilíř může stát dobrou příležitostí k prokázání toho, že v případě, kdy je to vhodné, existuje na úrovni EU stále schopnost náležitým způsobem reagovat na problémy, s nimiž se potýkají obyčejní lidé, a to při plném respektování rozdělení pravomocí a zásady subsidiarity. Pilíř by měl především napomáhat obecnému blahobytu v souladu se závazky, které stanoví Smlouvy, mj. tedy v souladu s „vysoce konkurenceschopným sociálně tržním hospodářstvím směřujícím k plné zaměstnanosti a společenskému pokroku, s vysokým stupněm ochrany a zlepšování kvality životního prostředí“ (článek 3 SEU). Kromě toho by měl také přispívat k lepšímu fungování trhů práce a systémů sociální ochrany. EHSV je však zároveň znepokojen nejasným vymezením oblasti působnosti pilíře. EHSV se obává, že tato nejasnost může vytvářet ještě více nejistoty a zklamání, neboť pilíř bude vyvolávat očekávání, která nebudou naplněna.

6.2 Sociální práva pro všechny

6.2.1 Komise navrhuje, aby byl pilíř zaveden nejprve v eurozóně, protože v ní byl již zahájen proces hlubší integrace a konsolidace, který by měl vést k větší konvergenci. Sociální ustanovení obsažená ve Smlouvách EU jsou však platná pro všechny členské státy EU. V návaznosti na to, co zaznělo v mnoha vnitrostátních debatách, je EHSV toho názoru, že pilíř by měl být zaveden ve všech 28 členských státech EU.

6.2.2 V jednom ze svých dřívějších stanovisek EHSV konstatoval, že sociálně udržitelná makroekonomická politika je základním předpokladem výraznějšího hospodářského oživení a dosažení sociální soudržnosti. Náležitější zohlednění hospodářských okolností je také nezbytným předpokladem dosažení produktivní zaměstnanosti a vhodně vytvářené sociální politiky na úrovni EU i na úrovni členských států způsobem, který bude z generačního hlediska spravedlivý. Výbor vítá důraz kladený na využívání flexibility v rámci pravidel Paktu o stabilitě a růstu, přičemž Komise vezme v úvahu některé veřejné investice při výpočtu schodku rozpočtu, ale považuje to za omezená a dílčí opatření.

6.3 Evropský semestr

6.3.1 Evropský semestr a národní programy reforem – do nichž jsou zapojeny i země mimo eurozónu – by se měly stát hlavními nástroji provádění pilíře a jeho monitorování. Vzhledem k tomu, že v rámci evropského semestru existují i některé další mechanismy monitorování makroekonomické situace v zemích eurozóny, je nicméně možné, že pro účely národních reforem vzniknou další potřebné referenční hodnoty. Na spojitost mezi pilířem a evropským semestrem bylo poukazováno v mnoha vnitrostátních debatách.

6.3.2 EHSV poukazuje na to, že některé cíle správy ekonomických záležitostí, které byly v minulých letech vytyčeny v rámci hospodářské politiky, je třeba uvést do většího souladu s cíli sociální politiky EU, jak je stanoví čl. 4 odst. 2 SFEU. Všechna opatření v rámci evropského semestru by – v souladu s horizontální sociální doložkou – měla být podrobena posouzení sociálních dopadů. Příslušné výsledky by měly být zveřejněny na vnitrostátní a evropské úrovni a veřejně prodiskutovány.

6.3.3 EHSV již dříve konstatoval, že v průběhu evropského semestru by měly mít cíle v oblasti zaměstnanosti a sociální cíle stejnou váhu jako makroekonomické aspekty. Doporučil rovněž, aby byly zavedeny porovnatelné a společné ukazatele, například ukazatel míry chudoby

a nerovnosti, jakož i povinné posuzování sociálního dopadu všech plánovaných reforem navržených v národních programech reforem a doporučeních pro jednotlivé země.

6.3.4 EHSV vyzývá k obnovení rovnováhy v rámci evropského semestru, tak aby byl při formulaci doporučení pro jednotlivé země zohledněn stávající srovnávací přehled klíčových ukazatelů zaměstnanosti a sociálních ukazatelů.

6.3.5 Zamýšlené uplatnění silnější konvergence ke zlepšení pracovních a životních podmínek by mělo být usnadněno stanovením konkrétních dílčích cílů s přihlédnutím ke strategii Evropa 2020 a k cílům udržitelného rozvoje a řízením koordinace hospodářských a sociálních politik a politiky zaměstnanosti.

6.4 **Správa ekonomických a sociálních záležitostí**

6.4.1 EHSV se velice obává o stabilitu EU, neboť nezbytné reformy, ať už se změnami Smluv nebo bez nich, jsou prováděny vždy pouze na poslední chvíli a pod značným tlakem. Sociální, politická a hospodářská soudržnost v EU musí být opět posílena a je třeba pokračovat v soudržné hospodářské a měnové integraci jakožto základu fungování HMU. Je proto nevyhnutelné, že musí proběhnout vážná debata o náležitě promyšlené architektuře HMU, vyžadující konsensus v otázce hospodářských a sociálních cílů a dohodu o způsobu její správy.

6.4.2 Za účelem posílení schopnosti HMU zvládat otřesy je nutné posílit sociální, politickou a hospodářskou soudržnost. EHSV poukazuje na to, že by měly být více zohledněny rozdíly v ekonomikách HMU a že je třeba provést vyvážené strukturální reformy v těchto zemích v souladu s požadavky měnové unie a v souladu s požadavky jednotlivých zemí, aby byla zaručena nezbytná konvergence.

6.4.3 EHSV již dříve navrhl, jak by bylo možné HMU koncipovat lépe, a předložil návrhy ohledně toho, jak by bylo možné v rámci metody Společenství co nejdříve rozvinout její demokratickou a sociální podobu. Tato koncepce by zlepšila demokratickou odolnost a naplnila sociální závazky vyplývající ze Smluv.

6.4.4 Ekonomicky zdravá HMU má klíčový význam. Jak v této souvislosti EHSV již dříve uvedl, vlády členských států nesou významnou odpovědnost za budoucí rozvoj demokratické a sociální HMU. Totéž platí i pro sociální partnery, a to jak na vnitrostátní, tak na evropské úrovni, pro něž HMU představuje zastřešující rámec pro různé systémy tvorby mezd a struktury trhu práce a sociální politiky. Jakožto hospodářští a sociální aktéři rozhodují zásadním způsobem o dodržování společného cíle stability HMU. Lepší zapojení sociálních partnerů může přispět k lepší správě HMU. V rámci debat o budoucnosti HMU by měly být zohledněny i jejich názory na to, jakým způsobem je třeba organizovat trh práce a sociální politiku. Zlepšení demokratické odolnosti a správy by napomohl také intenzivnější strukturovaný dialog s občanskou společností.

6.4.5 EHSV je toho názoru, že řešení problému přetrvávající nerovnováhy a vytvoření atmosféry důvěry v Evropě si žádají účinnější a demokratičtější správu ekonomických záležitostí, a to zejména v eurozóně.

6.5 Uplatňování a upevnění stávajícího sociálního *acquis*

- 6.5.1 Pilíř by měl přispívat k účinnému prosazování platného sociálního *acquis* zakotveného v primárním a sekundárním právu EU, které se týká zaměstnanosti a sociálních práv, včetně sociální ochrany a účinného dohledu prováděného mj. formou inspekcí práce, a práva na účinnou právní ochranu a přístup k spravedlnosti. Plně respektovány by měly být mezinárodní právně závazné zdroje práv, které byly ve prospěch občanů EU ratifikovány členskými státy.
- 6.5.2 EHSV se domnívá, že pilíř je příležitostí k upevnění platného sociálního *acquis*. Proces vytváření koncepce pilíře navíc otevírá prostor pro posouzení toho, co se v přístupu EU a členských států osvědčilo a co nikoli, co chybí a co by se mělo zlepšit, s cílem vytvořit v EU příznivé podmínky pro obnovení sociální a hospodářské konvergence, udržitelný růst a tvorbu pracovních míst.

6.6 Prostředky na sociální stabilizaci Evropy

- 6.6.1 Evropský fond pro strategické investice a evropské strukturální a investiční fondy jsou koncipovány jako klíčové nástroje pro vytváření pracovních míst a růstu a podporu územní a sociální soudržnosti. EHSV je toho názoru, že tyto fondy je třeba využívat účinnějším a účelnějším způsobem a že prioritu by měly mít dlouhodobé investice EU do vysoce kvalitní sociální infrastruktury a služeb, prováděné také prostřednictvím Evropského fondu pro strategické investice a Evropské investiční banky, přičemž tyto investice by měly být spojeny s prováděním pilíře.
- 6.6.2 V mezích Paktu o stabilitě a růstu představil EHSV několik různých možností a návrhů. Jedním z nich by mohlo být „zlaté“ či ve skutečnosti „stříbrné“ pravidlo pro veřejné investice členských států, a to i v sociální oblasti, s cílem přispět k veřejným investicím EU prostřednictvím systému společně dohodnutých parametrů, jež by v kombinaci se správnými strukturálními reformami rovněž posílily soukromé investice.
- 6.6.3 V souvislosti s rozpočty a přezkumy víceletého finančního rámce se EHSV domnívá, že 25 % evropských strukturálních a investičních fondů, tj. Evropského sociálního fondu a Evropského fondu pro regionální rozvoj, je nutno využívat, jak již dříve uvedla Komise, na podporu sociálních, zdravotnických, vzdělávacích a bytových služeb a politik. Určité prostředky by měly být navíc na úrovni EU vyčleněny v rámci Evropského sociálního fondu jakožto dostupné prostředky na financování rozvoje kapacit sociálních partnerů. Evropská komise by měla členským státům poskytnout pokyny ohledně toho, jakým způsobem se mají sociální investice provádět v praxi, a toho, jakým způsobem má být monitorována kvalita a účinnost projektů.
- 6.6.4 V roce 2014 EHSV navrhl používat mechanismus přerozdělování pro případy asymetrických šoků a poukázal na to, že Unie a především eurozóna nemohou ignorovat sociální dopady současných hospodářských politik a nechávat zcela na jednotlivých zemích, aby je řešily. Zdůraznil, že na rozpočty v oblasti školství a odborné přípravy je třeba pohlížet jako na investici do budoucnosti. Účastníci některých vnitrostátních debat se zabývali otázkou, zda bude zapotřebí zavést evropské pojištění v nezaměstnanosti či vytvořit vyrovnávací fond a zda by to mohlo být uskutečnitelné. Tyto debaty ukázaly, že názory na tuto otázku se výrazně liší a že tato diskuse musí rovněž pokračovat.

6.7 Provázanost celosvětových a unijních strategií

6.7.1 V úvahách o pilíři by měl být v příslušných oblastech zohledněn i celosvětový rozměr. Klíčové jsou nedávné debaty podnětené Mezinárodní organizací práce (MOP), Radou Evropy, Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) a Mezinárodním měnovým fondem (MMF), a to zejména ty, které se týkají údajů prokazujících, že nerovnost má negativní vliv na trvalost růstu a že přerozdělování růstu neškodí. V rámci úvah je třeba také uznat, že udržitelnost evropského sociálního modelu je úzce spjata se zlepšováním konkurenceschopnosti Evropy.

6.7.2 S Agendou pro udržitelný rozvoj 2030 vyjádřily v roce 2015 svůj souhlas všechny členské státy OSN. Dosažení těchto cílů je proto pro členské státy Evropské unie závazné. EHSV se domnívá, že pilíř by mohl k Agendě pro udržitelný rozvoj 2030 významnou měrou přispět, zvláště pokud jde o cíl 1 (vymýcení chudoby), 3 (zdraví a kvalitní život), 5 (rovnost žen a mužů) a 8 (důstojná práce a hospodářský růst).

6.8 Jasná celková strategie pro lepší budoucnost Evropy

6.8.1 EHSV vyzývá Komisi, aby pro tento pilíř navrhla jasnou a soudržnou strategii. EHSV souhlasí s Výborem pro zaměstnanost (EMCO) a Výborem pro sociální ochranu (SPC), které prohlásily, že „evropský pilíř sociálních práv by měl vycházet ze stávajících nástrojů, včetně evropské strategie zaměstnanosti a otevřené metody koordinace pro sociální ochranu a sociální začlenění, že by měl tyto nástroje dále rozvíjet a určovat tak směr procesu posílení udržitelného dalšího sblížení, pokud jde o výsledky v oblasti zaměstnanosti a v sociální oblasti, a to při zohlednění vnitrostátních pravomocí“. Součástí tohoto procesu může být i navržení nových vhodných referenčních hodnot pro určitý omezený počet problémů týkajících se trhu práce a sociálních výzev za účelem posouzení dosaženého pokroku. Vytvoření takového rámce spolupráce by členským státům pomohlo dosáhnout cestou reformy pozitivních výsledků a přispět tak k vyšší míře sociální soudržnosti.

6.8.2 Navzdory jasným rizikům je EHSV nicméně stále přesvědčen, že EU je schopna vytvářet lepší, demokratičtější a sociálněji unii. EHSV učiní vše nezbytné pro to, aby podpořil debaty probíhající v členských státech na úrovni EU s cílem zapojit do nich „v zájmu lepší budoucnosti Evropy“ občany. Spravedlivá globalizace, umožňující kvalitní život, dostatečné množství pracovních příležitostí a spravedlivé pracovní podmínky pro všechny, je dosažitelná pouze tehdy, jestliže si EU zachová svou jednotu a bude schopna jednat. Má-li si Evropa svůj společenský model udržet, musí se sama umět přizpůsobit měnícím se podmínkám a vytvářet tak co nejvíce příležitostí pro všechny. To je naše alternativa protekcionismu, nacionalismu a populismu.

V Bruselu dne 25. ledna 2017

Georges DASSIS
předseda Evropského hospodářského a sociálního výboru